

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólét petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 2a. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, január 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- El nem mondott beszédek.
- A kereskedelmi miniszter leányának tragédiája.
- Fegyvercsörtetés.
- Andrássy bírálja a választóreformot.
- Új háború?
- Gyulay gróf bűnpöre az aradi járásbírószágon.
- Izgalom nélkül.
- Leánygimnázium Aradon.
- Vérezgés a hercegnő előtt.
- Tisza István ka párbaja.
- Megoperálták Serényi minisztert.
- Általános munkássztrájk a választójog miatt.
- Halálos baleset a budapest Bristol-szállóban.

Tisza István párbaja.

Arad, január 8.

Néhány napon belül másodszor kellett Tisza István grófnak karddal kard elé állani. Mindakét alkalommal politikai meggyőződése miatt kellett párbajt vívnia és mindkét alkalommal a főúri világ egy-egy ellenzéki tagja kényszerítette, hogy politikai bosszuerzethől megtámadott magánbecsületét a társadalmi törvények által szentesített formák között megvédje. Nemcsak Tisza politikai híveinek, hanem a közélet és a nagyközönség minden higgadt tagjának örülni lehet azon, hogy Tisza István grófnak a párbajban semmi baja sem történt. Mert semmire szolgáltatathatná ki jobban Magyarországot Európa itéletének, mintha az ország egyik legkiválóbb államférfia esetleg áldozata lehetne a magánéletbe vitt és szinte következetesen folytatott személyi üldözésnek, olyan párviadalnak, amelybe ellenfelei belekényszerítették. Politikai párba-

jok, sajnos, mindenütt vannak a világon és lesznek mindaddig, amíg a politikát a velejáró szenvedélyektől elszigetelni nem lehet. De az már erősen keleti tempó, hogy valamely politika csucsán álló személyt az ellenfelek valósággal kipécézzenek és ami parlamenti harcban, utcai agitációban nem sikerül, azt párbajokkal igyekezzenek elérni: az ellenfelet megfélemlíteni, elkedvetleníteni, — hogy más sulyosabb lehetőségekről ne is szóljunk.

Amilyen örvendetes ez az eredmény, annyira sajnálni való az, hogy még az olyan hatalmas politikai tehetségnek, olyan kiváló energiának és tökéletes parlamenti készségnek, mint aminő Tisza István gróf, a vivás tudományát is meg kell szereznie, hogy politikai magatartásában rendületlenül, félelem és tartózkodás nélkül megállhasson. Minden bizonnyal jobb lenne, ha a társadalom összesége már fölülemelkedett volna azon a felfogáson, amely felfogásnak kényszere ezeket a párviadaloikat okozta. Mert azon bizonyára nem kell vitáznia, hogy Tisza István gróf nem lett kisebb, a hazának tett szolgálatai nem lettek kevesebb értékűek az által, hogy Károlyi Mihály gróf zsebbe dugott kézzel fogadta az ő udvarias köszöntését. Azon meg egyenesen kétségbe kellene esni, ha olyan, a nemzet javáért folytatott küzdelemben eltelt multat, mint aminő Tisza István mögött áll, megsemmisíthetne Széchenyi Aladár grófnak egyszerű és kissé humorosnak is mondható kijelentése, amelyben visszavonja a Tiszának adott kézfogást. Mégis a társadalom az ilyen apró inzultusok re-

parálására a párbajt írja elő. Tisza István pedig, mint e társadalom tagja, másodszor is alávetette magát e. társadalmi törvényeknek.

Szeretnők azonban hinni, — és nem annyira Tisza miatt, — mint az ország jó hire érdekében, hogy ezzel a második párbajjal lezáródik az ellenzék harcának ez a sajátos és leginkább röstellini való fejezete. Ha ezeket a párbajokat Kovács Gyula merénylete mellé állítjuk, a kettő között összehasonlitásokat keresünk, akkor mindenesetre a párbajt provokáló főurak rovására esik az, hogy Kovács Gyula tette egy fanatizált, elragadtatott és kevésbé beszámítható pillanat szülötte volt, a főurak pedig, legalább Széchenyi Aladár gróf hideg megfontolással keresték azt a módot, amellyel Tiszának politikai cselekedeteiért legalább is erős kellemetlenséget akartak szerezni. A politika, amely ilyen utakra téved, nemcsak a durvaságáról, de a tehetetlenségéről is tesz bizonyosságot és legkevésbé se számíthat a közvélemény rokonszenvére. És a legrosszabbul illik ez a harcmód a demokráciával kacérkodó politikuskokhoz, azokhoz, akik a felvilágosult jövő jelszavait hangoztatva a sötét középkor itt felejtett fegyvereit használják fel a politikai tusakban.

Tiszának ezuttal se történt baja és a babonás hajlandóság titkos erőt, sérthetlenséget fog az ő személyének tulajdonítani, amely erő eltérítette utjokból a Kovács Gyula golyóit és sértetlennek tartotta meg őt Károlyi és Széchenyi gróf kardjával szemben. Lehet, hogy van is ilyen pal-

Egyetlen asszony.

Epen tíz esztendeje mult, hogy Hubert Tóni elszakadt a pátriájától s azóta csak néha kereste föl álmában a gömbkacokkal teleültetett városkát. Ezek az akácok a piaristák utcájában voltak a legszebbek, itt áhitatos nagy csönd fogadta a lélegzétvételüket, de csakis délután négy óra után, amikor már hazavonultak a diákok és véget ért a minden indiáncsatára emlékeztető haditülekedés. Hubert Tóni akkor is csak átvonult az épület másik részébe, ahol az áldottlelkű piaristaatyák laktak és végezte a kredenciális megillető szolgálatait nem is annyira a rendház tagjainak szolgálatában állva, mint inkább a benlakó ficsurak kénye kedvét elégitve ki.

Nagyon szegény sváb gyerek volt, örökkön másokra szorulva, jókedvben azért sohasem fogyatékos. A világot úgy nézte, amilyen, nem tömte magát tele üres reményekkel, de rájött legapróbb gyerekkora óta, hogy az isten benne van magában az emberben és ugyan keresheti a szerencsét, ha fáradtan ereszti le a két karját, munkáltságában nem törődve vele, hogy kik kerülnek eléje!

Hogy az egykori kredenciális, még innen a harmincadik éven, segédtitkár lehetett a minisztériumban, azt az állandó szolgálatkészségén kívül mindenesetre a tehetségének köszönhette. Az agyát nem engedte át kiszipolyozó, elfárasztó léhaságoknak s ha el is fáradt néha Hubert Tóni, az olyan munkának volt a következése, amiért a parlamenti pártok, válogatás nélkül, megdicsérték — a miniszterét.

Hogy pedig egy lappangó panamáról kellett föllebenteni a fátyolt, őt tartották a legalkalmasabbnak erre a műveletre. Az ő hideg tekintetén, acélos akaratán megtörik minden rosszakaratu igyekezet. Hubert Tónit nem lehet a falhoz állítani. Amerre járt, mindenütt megelőzte a birt, tisztátalan lelkiismeretűek hátán áthoronzogott a hideg és homlokukat vert ki a verejték, ha a kisbíró ott belül nem volt rendben.

A régi pajtásai voltak az egyedüliek, akik örültek a jövelele hírének. Megértették, miért nem volt itthon. Hiszen nem szivesen megy oda az ember, ahol valamikor megalázó sorban élt, — deputáció várta hát az állomáson, köztük egy hajdani bennlakó, aki nagynehezen ép az idén lön segélydíjas gyako rók a vármegyén.

Hubert Tóni akkor is mosolygott, mikor kiugrott a kupéból s akárcsak tegnapelőtt indult volna neki az életnek, ép olyan szeretetreméltósággal futott a régi barátok karjába.

Előbb azonban lesegített valakit a vonatról. Egy gyöngéd széprégű, karcsu nőt, a ki a kalapja tetejére tolt a fátyolát.

— Gyertek gyerekek, hadd mutassalak be. Látod, ez a Franci, akiről eleget meséltem már. Hol ő vert meg engem, hol én vertem el. Ez meg a Stéví, az ablakbeverések hőse. Jó fiu, valamennyi, mindig a szivemben élnek.

A jó fiuk el voltak ragadtatva és vetekekedtek, hogy ki vigye be automobilján a nagyságos asszonyt, a világ legbájosabb teremtesét. Az pedig csak pirult ennyi szeretetreméltóság láttára.

— Mit csináltok estére? — kérdezte Tóni. — Talán együtt vacsorázhatnánk, még pedig a „Török császárné” ban. Megvan e még?

Száz álom fűződött hozzá, hát annak nem is lehet olyan hamar elpusztulnia. Egyszerű kis korcsma volt, a tulajdonosa külön szobát tartott fenn a diákok részére, a kik legtöbbször nótával fizettek s nagy számlákat csak jóval később egyenlítették ki, amikor már a maguk emberévé váltak.

Persze, hogy megvolt, eanél kevesebb helyet senki sem jelölhetett ki mára.

A szállodában, mikor megukra maradtak a fiuk, azt mondta Hubert Tóni:

— Valamit közölnöm kell veletek, nehogy valami bolondot csináljatok. Ez a kis leány nem a feleségem, csak a barátnóm s a fejébe vette, hogy velem jön. Jó gyerek, ragaszkodó, többet ér nek feleségnél.

Elszontyolodását várt, a társaságot ellenkezőleg ez vidította föl még jobban.

— Mese! Egyszerűen mese! — kiáltotta a Stéví.

A másik azt jegyezte meg:

— Hát kinek mi köze hozzá? Azt hiszed, boldogság, ha az ember csillagkeresztos dámmal unatkozik?

A Bobday fiu, elsőrendű szaktekintély becsületi ügyekben, csupa szeretetreméltóság volt.

— Fiam Tóni, akárki legyen, mi úgy tiszteljük, mint ahogy téged szeretünk.

Elváltak ragadtatva s még dicsérték Tónit, hogy mennyire okosabb az átlag embernél, aki

ládiama, az igazsághoz, a meggyőződéshez való ragaszkodás, amely megalkuvások és tartózkodás nélkül vezeti őt akár a sima uton, akár a veszedelmek között, akár az eléje vetett gáncsokon keresztül.

El nem mondott beszédek

— Arad város közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

— Ugy van a közgyűlés termében is — mondja nevetve Urbán Iván báró főispán a törvényhatósági bizottság egy óras közgyűlésének bezárta után a körülötte álló városatyáknak — mint a színházban. Ha rossz a darab, az emberek meg se várják a végét, elszaladnak a befejezés előtt. A mai közgyűlés pedig csak jó volt? Alig volt beszéd vagy felszólalás és mégis az utolsó pont előtt már felugráltak a tisztelt bizottsági tagok a helyükről és tódultak kifelé.

Csakugyan rövidjáratu volt a mai közgyűlés, mely négytől ötig, egyetlen-egy felszólalástól eltekintve, beszédmentesen és majdnem hangtalanul, néma csöndben csak fültanuja volt annak, ami a tanács asztalánál történt. Egy órai hallgatás olyan óriási erény, mely feljegyezni való. Azonban nincs olyan öröm, melybe egy csepp öröm ne vegyülne. A városatyák ugyanis hazulról mindig hoznak magukkal a közgyűlési terembe megfelelő energia mennyiségét.

— No ma nagyon dühös leszek, ma tanácsot uzsonnázok, ma leleplezési kedvemben vagyok stb.

Igy felkészülve, vagy mint az elektrotechnikusok mondják, „megtöltve” érkeznek a közgyűlési terem ajtajához, ahol János a kezükbe nyomja a programot. Ennek átolvasása után már any nyira fokozódnak az energiák, hogy mint az elektrotechnikusok mondják, a „kiszítés” már csak gyerekszám.

Feláll az egyik előadó és valami nem épen szimpatikus tárgy elmondásába kezd. Alig kezdi meg az első mondatot, már kezd bontakozni az összegyömöszölt energia.

— Szavazzunk, hangosabban beszéljen, ismerjük már mi ezt az eljárást...

Pokoli láрма és hangos disturzus keletkezik. Senki sem figyel az előadóra, azt sem tudják a nagy zaj miatt, hogy elvégezte-e a referátóját és már az elnöklő főispán ki is mondta a határozatot, de az energiáiktól bármilyen áron és módon szabadulni

akaró városatyák addig nem csöndesednek el, míg csak az elnök erőlyesen közbe nem cseng. Ekkor egy pillanatra halotti csend lesz. Az előadó szava úgy harsog, mint a harci kürt. Harsog és hangos az előbbi suttagáshoz képsat. Mire azonban a városatyák felocsudnak óriási csalódás érte őket. Lócs Rezső régen bejelentette már, hogy a miniszter jóváhagyta az autóbusz tarifa emelését, a tanács holnapról kezdve már a felemelt tarifát életbe is lépteti. A főispán már ki is mondta a határozatot.

Lócs már a második határban jár, mire csend lesz. Epen akkor kell hangosan viccelődni, mikor az autóbusz tarifát emelik. Pedig mennyi beszéd rekedt a tarifa emelés ellenzőiben.

Ezek az el nem mondott beszédek teszik nevezetessé a mai közgyűlést, mely ezenkívül valamennyi tanácsai javaslatot változatlanul elfogadott.

Csak a hiddéficit bírta ma szólasra Múlek Lajos dr.-t, akinek a főispán sietett segítségére, hogy az általános zajban meghallgatást teremtsen részére.

— A katonaságnak és az államnak van szüksége elsősorban a hidakra, — mondotta Múlek dr. — illő sőt jogos, hogy az állam viselje az összes terheit és nemcsak a deficitet fedezze, hanem az építési költségeket is levegye a város közönségének a válláról. A tanács utasítandó lenne, hogy ezt a kérdést tanulmányozza és tegyen javaslatot a közgyűlésnek miként lehetne a kereskedelmi és pénzügyminiszterekkel a hidakat átvétetni.

Múlek beszéde közben sem akartak megpihenni a hangosan diskurálók, ahikt szinte faldalmasan érintett, hogy a tárgysorozat huszadik pontjánál egy okos beszédet kell meghallgatniok, mikor oly édes volt eddig a semmittevés, mely hallgatásban merült ki.

— Ez igen fontos kérdés — jelentette ki a főispán és megérdemli, hogy minden oldalról megvilágíttassék. Elfogadom Múlek dr. indítványát, noha félt, hogy az állam az esetre, ha a hidakat átvénné, emelheti a vámtételeket és a város rendelkezési jogát nem respektálja.

Tényekkel igazolta Varjassy Lajos polgár-mester, hogy a kérdéssel ő már régebben is foglalkozott és elmondotta, hogy járt már a kereskedelmi és pénzügyminiszterekkel is annak idején, de mindkét helyen huzódottak a hidak átvételétől, kérte, hogy addig míg az 1912. évi deficit miatt felkúldott feliratra valószínűleg az államségélyt megtagadott válaszul leérkezik és mikor majd ugyis kell módot keresni a hiány fedezésére, az átvétel kérdésében indítandó akciót terminushoz ne kösse a közgyűlés.

Az Újtelep rövidesen megkapja a csatornáját, mert a közgyűlés felhatalmazta a tanácsot,

megházasodik, amint egy pisze orral kerül össze s azzal utját szegi az egész karrierjének.

Egészen beakonyodott már, a fiuk elbucsztak, hogy átöltözködni mennek s nyolcra egész sereg szmokingos gentlemen várakozott a szálloda kávéházában Huberthékra.

A Török eszászárné virággal diszította föl a diákszobát s örömeiben átkarolta Tónit. Tíz évvel öregebb volt ugyan, kissé nekigömbölyödött valamikor karsu idomai, de a kedélye mit sem változott. Az ezidő szerinti diákgeneráció most is öbélé volt szerelmes s ő ép úgy megígérte a könyves szemmel rimánkodónak a csókot, mint tíz év előtt, mikor besurrant az ura mellé a hálószobába.

A vacsora kitünő volt, fél óra múlva durrogot a pezsgő s elhangzott az első felkőszöntő arra a tündérre, aki Huberth Tóni napjait meg-aranyozza. Mintha a föld alól bujt volna ki, előkerült a cigány is s a szende szépség folytonos pirulásai kocintott az urakkal. Ő maga nem akart inni, épen a nyelve hegyét mártotta az italba. Egy kissé meg volt illetődve s csak Tóni nagy rimánkodására hajtott le később is egy pohárnyit.

Már nótáztak, régi emlékek elevenedtek meg, diáknymor föltárását diákorom követte s mindig volt legalább két szeretetreméltó fiu, aki az asztalón ülő hölgyet szórakoztatta.

— A nagyságos asszony... a nagyságos asszony...

— Felhő Tinkának azonban sehoggy sem akart megjönni az igazi jó kedve s elféltáján is végtelen pirulások között azt sugta Bobdy Andrásnak:

— Nincs lelkem, hogy magukat tovább is

bolondítsam. Maguk olyan derék emberek, annyi tisztességtudással felruházva, hogy vallani fogok. Én nem vagyok a felesége Tóninak, csak... csak...

Bobdy megcsókolta a kezét.

— Nagyságos asszonyom, hát tesz az valamit? Mire jó ez a valamis? Tudjuk mi azt!

Tinka tágranyit szemmel meredt reá.

— Tudják?

— De mennyire!

— És maguk mégis... hogy is mondjam... oh, énvelem nem bánt ilyen finomaa meg ur társaság...

A szemei megteltek könnyel.

— Nagyságos asszonyom, nem tudom, de szíves engedelmevel nem is kutatom, hogy mire céloz. Megnyugtathatom azonban, hogy mi közöttünk mindig ilyen bánásmódra talál, mert mi vagyunk megfizetve, hogy idejött.

A leány eltakarta legyezőjével az arcát, hogy ne lássák a könnyeit. (Azok most ugyis régi diákeseiteket tárgyalták, belemerültek egészen a múltba.)

— Tudom, — zokogta — értek mindent. A férfi egészen más, az férfi. De maguk között több nő ember is van, a feleségüket már nem hozná össze velem... csak egyetlen tisztességes asszonyt...

Bobdy András olyan hirtelen nyult a pohara után, hogy majd összeroppantotta. Kiitta fenéki a pezsgőjét, aztán összeverte a tenyerét s rákurjantott a cigányra:

— A jépálost muzsikájatok el, megfogom mutatni a nagyságos asszonynak, hogyan táncol egymagában a magyar.

Sz. Szigethy Vilmos.

hogy, noha nincs pénz az építésre és noha ebből a nincs pénzből drágább Shonet kell készíttetni, tegye meg sürgősen az intézkedéseket a munka megkezdésére.

Akkora sietséggel száguldott a tanács is a mai közgyűlés sorrendjén át, hogy még az örövendetes eseményekről sem vehetett tudomást a törvényhatóság. Máskor bizonyára kijárt volna az éjjen L'ecstanacsoknak azért a bejelentésért, hogy a város közönségét érdeklő jogok között az 1913. év első napjától nevezetes szerepet játszik a villamos óra, melynek bérletára az említett napon olcsóbbá vált a közvilágítási szerződés értelmében. Most tudomást sem szereztek róla a városatyák, hogy ezt mondotta az előadó, mikor betérjésztette a tisztí ügyesség jelentését a városi jogok és kötelezettségek megnyitáról és megszüntéről. Minthogy most nincs hiba e kérdés körül, senkit sem érdekelnek. Hej, pedig valamikor...

Egyhangú nagy zajban hagyta jóvá a közgyűlés a tanácsnak azt a javaslatát is, hogy a Glattfelder internátus átírási illeteket engedje el.

— Elég gazdag a püspök, fizethet, kiallották, mikor Vannay Gyula tanácsnok a javaslatot felolvasta.

— De uraim — mondotta Múlek dr. — a püspök úgy szereti Aradot, hogy ennek a jótékony célú intézménynek csak adhatunk valami városi támogatást.

— Mivel mutatta meg ezt a nagy szeretetét — zugta a jobboldal, ahol tulnyomó részt anti-kerikálisok ülnek.

— Olyan delikát ez a kérdés tekintetes törvényhatóság — csendesítette le a kedélyeket a főispán, — hogy vallás és hogy úgy mondjam felekezeti különbség nélkül meg kell szavazni a tanács javaslatát.

Meg is történt.

A kántoroknak fizetését nem emelték, a tisztviselők lakbérét a régi rendszer szerint a jövőben is a házbérnegyedek és nem a naptári év negyedeikor utalványozza a pénztár, a tanácsot megbizták, hogy tárgyaljon a csanádi püspökkel az új plebános illetményei iránt és végül államségélyt kérnek a zenedének.

És azonban már csak akkor tudják meg igen sokan a városatyák közül, ha az államségély egy pápaszemes zenetanár alakjában Aradon is lesz. Mert mikor erre került a sor, úgy történt, mint a színházban a rossz darab alkalmával.

Az előkelő közönség a befejezés előtt távozik.

Fegyvercsörtetés.

(Románia Bulgária ellen. — Oroszország és monarchiánk viszonya.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, január 7.

A lapok kedvetlenségüknek adnak kifejezést, mert a *bolgár kormány* tegnap este esedekeessé lett válaszáat még mindig nem küldte meg, hanem *halogató taktikát* követ és válaszának megadását *péntekig elhalasztotta*. Az egyik félhivatalos lap ezt írja:

— Ugy látszik, hogy Bulgária odáig akarja vinni a dolgot, hogy *Románia fegyveres konfliktust kezdjen vele*. Pedig nagyon jól tudják, hogy mi mit akarunk és elhatározásunk szilárd. *Velünk a bolgárok nem alkudhatnak úgy, mint a törökökkel*. Mi megtettük intézkedéseinket és *huszonnégy óra alatt hatalmas haderővel bolgár földön állhatunk*.

Bécs: A tárgyalások Románia és Bulgária között egyáltalán nem haladnak olyan gyorsan és simán, mint ahogy kívánatos volna és a két álláspont között eddig nem mutatkozott közeledés. Pessimisztikus hangulatra azonban nincs ok, mert minden valószínűség szerint el fognak simulni az ellentétek.

Bécs, január 8. Ausztria Magyarország és Oroszország között a szerb kérdésben igen jelentékeny közeledés jött létre. Azokon a bizalmas jellegű tanácskozásokon, amelyeket a katonai intézkedések ügyében Giers bécsi orosz nagykövet folytatott Berchtold gróf közös külügyminiszterrel, szóba kerültek a balkáni kérdések, így Szerbia és Albánia ügye és sikerült megállapítani, hogy e kérdésekben már nincsenek olyan ellentétek a

monarchia és Oroszország között, mint kezdetben.

Teljes meggyezés még nincsen ugyan, de a bizalmas tárgyalások oly kedvező stádiumban vannak, hogy remélhető, hogy mihelyt helyreáll a béke a balkáni államok között, gyors megállapodás jön létre a szerb és albán kérdésekben Oroszország és a monarchia között is.

Uj háboru?

(Ha megszakadnak a béketárgyalások.)

Távirati tudósítás.

Belgrád, január 8.

Ha megszakadnak a londoni béketárgyalások, akkor a legrövidebb idő alatt újból kitör a háboru. A szövetséges hadak megtették minden előkészületet. Szerb és görög csapatok vannak Gálipoli közelében, ahol a bolgár haderővel egyesülni fognak. A török hadügyi kormány jelentékeny csapatokat küldött ide, de nincs semmi kilátás arra, hogy a tuleróval szemben győzhessen, annál kevésbbé, mert nagy területi nehézségekkel kell megküzdeni a törököknek.

Drinápolyt nem engedik.

Konstantinápoly, január 8. Noradungien külügyminiszter és Názim basa hadügyminiszter tegnap a csatlakozási vonalon a bolgár delegátusokkal a békefeltételekről tárgyaltak. A miniszteri tanácskozáson ennek a tárgyalásnak eredményével foglalkoztak. A törökök föltétlenül ragaszkodnak Drinápoly birtokához, de úgy látszik, hogy a porta hozzá fog járulni a várművek lerombolásához.

Török ágyu-megrendelések.

London, január 8. Az a hír, hogy Törökország kisebb kölcsönt vesz föl, összefügg ezzel a másik hírrel, hogy Törökország a Wickens gyárnál nagyobb ágyumegrendelést tett és még újabb megrendelést fog tenni. A porta ezenkívül nagyobb kölcsönről is tárgyal, amely azonban csak a béke megkötése után bonyolítható le s amely arra való lesz, hogy a háboru folyamán fölvett függő adósságokat konszolidálja. Márciusban és áprilisban itt és Párisban negyedfél millió font török kincstári váltó, márciusban másfél millió font egy évi kincstári váltó és áprilisban két millió font kincstári jegy válik esedékessé, amely utóbbit már egyszer prolongáltak és lehetséges, hogy az egész összeget a konszolidációs kölcsönre való tekintet nélkül újra prolongálni fogják.

A béke közvetítése.

London, január 8. A nagyköveti reünio félbe fogja szakítani az Albánia határaitól folyó tárgyalást és egyelőre a békekötés közvetítésének fogja magát szentelni. Albánia határaitól most már határozott képet lehet alkotni. A déli határ az ohridai tóig fog terjedni és Janina a görögöké lesz, a nyugati határ az ohridai tótól a fakete és a fehér Drin mentén fog elnyulni és Prizren a szerbeké, Ipek az albánoké lesz.

London, január 8. Hivatalos körök megerősítik, hogy a hatalmak közös lépéseket tettek a portánál, hogy rábíráják Drinápoly átengedésére. Az égei tengeri szigetek dolgában a hatalmak között nincs egyetértés: némely hatalmak hajlandók a szigeteket Görögországnak átengedni, mások ellenben autonómiát akarnak adni a szultán főhatósága alatt.

Pénzt ígérnek a portának engedékenységeért.

Páris, január 8. A Temps értesülése szerint Grey Edvárd angol külügyi államtitkár a Londonban meghitelt nagyköveknek hat pontra terjedt jegyzéket adott át, amelyet mint együttes jegyzéket a portának meg fognak küldeni. A jegyzéknek hat pontja Drinápolyra és az égei tengeri szige-

tekre vonatkozik s a portának engedékenységeért jelentékeny pénzügyi támogatást ígér. Ezzel a lépéssel egyidejűleg a francia kormány közvetítő javaslatát fogják a nagyköveti reünio elé terjeszteni.

Szerbia békés szándéka.

London: Mint a Reuter-ügynökség értesítést kaptak Belgrádból, hogy a szerb kormány, bizonyítékául jóakarátának, hajlandó az általános béke kedvéért áldozatokat hozni és elhatározta, hogy mindjárt a béke megkötése után visszavonja csapatait az Adria partjairól.

A pápa javaslata.

Róma, január 8. A pápa a német nagykövet közvetítésével a nagyköveti reünionak javaslatot küldött, amelyben azt kívánja, hogy a keleti kérdés rendezésénél Palesztinát kapcsolják ki a török fenhatóságból vagy legalább a nagyhatalmak vállaljanak garanciát a szent helyek megoltalmazása és a keresztény zarándokok biztonságáért.

A kereskedelmi miniszter leányának tragédiája.

(Beöthy Malvinka temetése. — Mi az oka a katasztrófának?)

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, január 8.

Ma délelőtt tíz órakor történt meg Beöthy László kereskedelemügyi miniszter leányának, Malvinkának temetése a Balásházy kuria udvarán. A ravatalt az udvar közepén állították fel. A leány holtteste fehér koporsóban feküdt, a melyet a család barátai és tisztelői rendkívül sok fehér virággal, krizantémmal és nárcisszal hintettek be. A temetésen ott voltak többek között Stetina és Kálmán államtitkárok, Hollán Sándor, Marx János, Hegyeshalmi és Kotányi igazgatók, Pulszky Garibaldi, Tisza Kálmán, ifjabb gróf Tisza István, Ertsey Péter és bihari képviselők majdnem kivétel nélkül.

A beszterelést Fetser Antal püspök végezte fényes papi segédlettel. Ott volt a temetésen Széchenyi Miklós püspök is, a ki a temetési szertartás után személyesen kondoleált a gyászba borult családnak.

A beszterelés után átvitték a halottat az olasz plébánia templomába, ahol lelkiüdvéért szent misét mondtak. Innen azután a temetőbe indult a gyászmenet. A Beöthy-család kriptájában helyezték el a tragikus végű leány földi maradványait. A családhoz rengeteg részvétlívrat érkezett.

A temetésről még a következőket jelentik: A szertartás megkezdése előtt megjelent az udvaron Beöthy László kereskedelemügyi miniszter a feleségével, Andor nevű fiával és Cecilia leányával. A mint a szertartás megkezdődött, a miniszter és hozzátartozói hangos zokogásban törték ki. Széchenyi Miklós gróf püspök odament Beöthy Lászlóhoz, vigasztalta és kérte, hogy legyen erős és nyugodjék meg Isten akaratában. A miniszter kissé csillapodott, mire folytatták a gyászszertartást. A koporsót valóságos virágerdő borította. A résztvevők annyi koszorút küldtek, hogy valamennyit nem is lehetett a kocsikra felhalmozni, s a különböző egyesületek koszorúikat maguk vitték ki a temetőbe. A koporsó körül a kereskedelemügyi minisztérium küldöttsége helyezkedett el. A gyászszertartás után az egész gyászoló közönség elkísérte a halottat az olasz plébánia-templomba. A koporsót bevitték a plébánia-templomba, a hol gyászmise volt. Mise után a koporsót ismét kocsira tették és a jelenlévők mind kikísérték a temetőbe, a hol Beöthy Lászlónak

már ott nyugvó négy gyermeke mellé helyezték a családi sírboltba. (Az ötödik elhunyt Beöthy-gyermek, Imre Budapesten van eltemetve.) A szertartás után a gyászolók visszatértek a városba. A miniszter maga még néhány napig Nagyváradon marad.

Biharvármegye közönsége és tisztikara nevében Fráter Barnabás alispán, Keszthelyi Zoltán főjegyző, Baranyi András másodfőjegyző és Móricz Ernő főorvos juttatták el a részvételt Beöthy Lászlóhoz és nejehez. Fráter Barnabás maga helyezte el a koszorút, amelyen ez a felírás állott: Biharvármegye közönsége igaz részvétellel.

A megyei küldöttség kondoleálása megrendítő volt. Beöthy László hú barátainak és jobban-rosszban osztályosainak láttaor szívéig meghatódott. Fráter Barnabás alispánt megcsókolta és aztán Baranyi András főjegyzőnek — édes unokaöccsének — hangosan, zokogva borult a nyakába. Keszthelyi Zoltán és Móricz Ernő megrendülve állottak a végtelenül tragikus és megindító jelenet láttán. A küldöttség letette a koszorút a ravatalra.

A koszorúk egyrészének felírása ez: Tisztelete jeléül — Konrád Jenő. Utolsó üdvözlétül — Bölönyi Ödön és családja. Sajgó szívvel — Boriska és Pali. Mélységes részvétellel — Kis Kolos. Szeretett kis hugomnak — Szabolcs bácsi. Malvinkának — Caba és Gáspár. Öszinte fájdalommal, részvétellel és igaz szeretettel — Miskolczy Barnabás és családja. Öszinte részvétellel — Telegdy József és neje. Malvinkának szeretettel — Konrád Márk és neje. Mélyen leaujtva — Czifra Geróné és Vilma. Málcinak — Péter, Berta, Laci. Malvinkának — Stefi néni, Feri bácsi. Igaz részvéte jeléül — Renutmeister család. Malvinkának — Anna és Erzsike. Utolsó üdvözlétül — Baláza Ernő és neje. Malvinkának szeretettel — a Wertheimstein család. — Sarolta. A legnagyobb részvétellel — Dr. Örléy György és családja. Mélyen érzett részvéte jeléül — a nagyvárad m. kir. posta és táviratigazgatósága. Szeretett Malvinkának — Zsuzska néni, Geti, Szulka. Öszinte ragaszkodása jeléül — Stejnerné. Biharvármegye közönsége — Igaz részvétellel — Malvinkának — Agnes. Mama, Apa. Szeretett kis Malvinkának — Miklós bácsi és Sára néni. Igaz részvéte jeléül — Reinle Gyula. Nagymama. Szeretett Malvinkának — Berti és Irma. Dr. a kis Bernmannyámnak — Boriska. Mimi néni — Pali, Viktor. Cica, Andor Malvinkának — Kornél és Iván bácsi. A hosszupályii választókerület szeretett képviselőjének gyászában osztozik. Ducikának — Sanyi bátyád. A legmélyebb részvétellel — Fráter Barnabás és családja. Mély részvéte jeléül — Lovassy Ferenc és neje. Malvinkától bucsuzik — a Juhász-család. Igaz részvétellel — Bérczy Imre és családja. Malvinkának szeretettel — Margit, Károly és a gyermekek. Szeretettel — Ida néni, Márta, Magda. Isten vele Malvinkám — Boriska, Jutka. Kis Malvinkának szeretettel — Lacitól. Malvinkának — Zoltán és Sándor. Mélységes fájdalommal — özvegy Márkus Lászlóné. Malvinkának szeretettel — Rózsika. Malvinkának — Olga és Laci. Malvinkának — Jolán néni. Malvinkának — Mariska néni. Igaz fájdalommal — Czifra Kálmán és családja. Utolsó üdvözlétül — Capri Valerian báró és neje. Öszinte részvéte jeléül — Nagyvárad város közönsége. Öszinte részvétellel — Berger Gyula és neje. Malvinkának — Hlatky Endre és családja. Igaz szeretettel — Pali és Anna. Bölönyi József és neje. Malvinkának — Kati és Béla. Utolsó üdvözlétül — Mezey Ödön és neje. Malvinkának — Beöthy Ödön és családja. Legmélyebb részvéte jeléül — a Pally család.

Természetesen még mindig sokat beszélnek a miniszter bájos ifju leányának tragikus esetéről s annak okairól. A család bizalmasa, Szunyogh Pál képviselő ezt mondta a dolgról:

— A pisztolyt a fiókban felejték és a régi szerkezetű fegyver kisebb ütődésre elszűlt. A fegyverszakértők tudhatják, hogy a Flaubert pisztoly már gyöngye ütésre is elszűlt. Hallottam különféle verziókról: ezeket azonban kizártnak tartom. Beöthy Malvin csupa jószág és odaadó gyöngvédség volt mindenkivel, de különösen szüleivel szemben; csakis tragikus szerencsétlenség ragadhatta el közülünk.

Dr. Fráter Imre igazgató főorvos ezeket mondta:

— Sokat foglalkoztak az újságok ezzel a tragikus szerencsétlenséggel. Mi láttuk és tudjuk, hogy ezt egy sajnálatos véletlen okozta.

Tisza István és Széchenyi Aladár kardpárbaja.

— Széchenyi Aladár megsebesült. — Uj affér Zichy Aladárral és Polónyi Dezsővel.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, január 8.

Ma késő délután kardpárbajt vívott Tisza István gróf Arad város képviselője Széchenyi Aladár gróffal. A párvialdal rövid lefolyású volt. Az első összecsapásnál Széchenyi a homlokán öt centiméter hosszú sebet kapott, amire az orvosok megállapították a harcképtelenséget. Tiszának ezenkívül ma két új afférja támadt: Zichy Aladár gróf volt koalíciós miniszterrel és Polónyi Dezső képviselővel.

A politikai afférekéről és a párbajról szóló tudósításunk alább olvasható:

Affér Széchenyi Aladárral.

Tisza István gróf, aki január másodikán ötvenöt percig tartó párbajt vívott Károlyi Mihállyal, mert a fiatal ellenzéki mágnás a Nemzeti Kaszinóban nem fogadta a köszöntését, ma újból kardot vett a kezébe és kiállt a porondra. Megírtuk, hogy a Károlyi—Tisza incidensnél jelen volt Széchenyi Aladár gróf somogy megyei nagybirtokos is, aki a homályos terebben — nem tudván, hogy ki áll előtte — kezét fogott Tisza István gróffal. Széchenyi gróf még ugyanazon a napon levelet intézett Tisza Istvánhoz, amelyben azt írta, hogy a *kézfogás tévedésből esett meg*, mert a házelnök az alkotmányvértések és törvényvértések akkora halmazát követte el, hogy ő vele nem foghat kezét. Ezt a levelet Tisza István gróf csak hétfőn kapta kézhez és — mint már jelentettük — nyomában megbizta idősb Molnár Viktor titkos tanácsost és Vojnich Sándor bárót, hogy nevében kérjenek elégtételt Széchenyi Aladár gróftól. Széchenyi gróf Zlinszky István és Bethlen István képviselőket nevezte meg segédsül. A megbízottak tegnap este találkoztak a Nemzeti Kaszinóban. A tárgyalás félóra hosszáig tartott. A segédek az új elintézésére kardpárbajban állapodtak meg. A feltételek ugyanazok, mint a Tisza Károlyi-párbajban voltak: középsúlyú kardok, bandázs nélkül harcképtelenségig. A segédek csupán a nyakbandázs alkalmazását engedték meg. Gróf Széchenyi Aladár csak tegnap jött fel birtokáról Budapestre és a Hungária-szállóban vett lakást. Itt keresték fel segédei, akik értesítették a súlyos párbaj feltételeiről. Eleinte úgy volt, hogy a párbajt ma délután három órakor tartják meg a Rákosi féle vívóteremben, de később úgy határoztak, hogy a párbajt délután 6 órára halasztják el. Gróf Tisza István ugyanis ma délben résztvett gróf Khuen-Héderváry Károly sógora fiának, Woracziczky János grófnak Almássy Gabriella grófnővel a Jézus szent szive templomban tartott esküvőjén. Esküvő után dezsőnére ment Tisza a Nemzeti Kaszinóba s így ellentéle segédei készséggel egyeztek bele a halasztásba.

A párbaj lefolyása.

Délután hat órára volt kitűzve a Tisza-Széchenyi párbaj a Rákosi-féle vívóteremben, amely a Klotild-palota Váci utcai részén van. Délután fél hatkor már több száz főnyi tömeg gyűlt össze a palota környékén. A közönség tudniillik az esti lapokból értesült a párbaj helyéről és időpontjáról és természetesen, aki csak tehette, megjelent hogy láthassa a mérköző feleket bevonulni, s hogy lehetőleg azonnal értesüljön a történetekről. Sok munkapárti képviselő járt fel és le a palota előtt, köztük Láng Lajos báró is. A funkcionáriusok közül elsőnek Vojnich Sándor báró, Tisza egyik segédje jelent meg. Egyenesen felment a félemlen levő vívóterembe, ahol felmérte a távolságot, felgyantáztatta a padozatot, azután visszament a kapu alá és várt Tiszára. Azután

Hüll Hümér dr., Széchenyi Aladár gróf orvosa érkezett meg, kevéssel utóbb Molnár Viktor főrendiházi tag, Tisza István másik segédje. Széchenyi Aladár gróf a közelben levő Kossuth-párt körhelyiségéből segédeinek, Bethlen István gróf és Zlinszky István országgyűlési képviselőnek társaságában érkezett meg és egyenesen felment a vívóterem öltözőjébe, ahol előkészületeket tett a párbajra. Pontban hat órakor érkezett meg Tisza István gróf kocsin. Egy másik kocsiban követte Szentmiklósi detektív. Mikor Tisza a kocsiból kilépett, kalapját a földre ejtette.

— Rossz ómen, jegyezte meg valaki a tömegből.

Megéljenztek Tiszát, az utca tulsó feléről azonban elnyomták az éjnt a zajos abcug kiáltások. Csaknem egyidőben érkezett Tiszával az utca másik feléről Lumniczer egyetemi tanár Tisza párbajorvosa. Hat óra néhány perckor elkészültek az előzetes intézkedésekkel és a párbaj feltételeit megállapították, nyakbandázs és középsúlyú kardban. A felek a párbaj feltételeinek megfelelően állottak fel.

A szokásos formaszabályok után, amelyet Vojnich Sándor báró vezetőségét intézett el, az el lenfelek egymásra csaptak. Tisza támadt. Ellenfeleiben a Károlyi Mihály féle párbajjal, itten a mérkőzés csak néhány pillanatig tartott. Mindjárt az első összecsapásnál Tisza homlokán vágta Széchenyit, akinek sebe erősen vérezni kezdett. Az orvosok intézkedésére a segédek a párbajt azonnal beszüntették. Másik előadásban a párbaj így folyt le: A párbajnál Vojnich vezényelt. Rajta vezényszóra Széchenyi rohamban támadt, Tisza kivédte, a következő pillanatban Tisza támadt és az első vágással Széchenyi jobb homlokát végig metszette egy eles vágással. A vágás öt centiméter hosszú. Hülli doktor a helyszínen bekötötte a sebet, de csak otthon varrta be.

A párbaj ideje alatt a szomszédos szobában várakoztak az újságírók. A párbaj beszüntetése után kinyílt az ajtó és Rákosi vívómester jelentette, hogy Széchenyi gróf megsebesült. Hat óra husz perckor Tisza kilépett a lépcsőházba, ahol a munkapárti képviselők zajosan megéljenztek. Tisza meghatva mondott köszönetet. Ott volt többek között Szinnyi Merse Pál, Podmaniczky Géza báró, akivel Tisza kezét szorított és gratulációjára ezeket mondotta:

— Köszönöm Géza bácsi.

Azután az utcára lépett, ahol a reá várakozó fiakkerbe szállt. Öt perccel később nagy fehér kötéssel a fején megjelent Széchenyi gróf és a tömeg, amely délután Tiszát abcugolta, most eltelni kezdte a gróft. A kapu alatt a párbaj idején egy rendőrelőőr és két rendőr tartózkodott, akiknek a jelenléte azért volt szükséges, mert a tömeg időközben egyre szaporodott.

Amikor Tisza kocsiján elhajtott, a tömeg lelkesen megéljenzte.

Tisza ünneplése.

— A gróf ellenfeléről. —

Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt körében ma este szokatlanul nagy számban jelentek meg a párt tagjai, hogy értesüljenek a Tisza—Széchenyi párbaj eredményéről. Mikor Tisza István gróf fél 8 órakor megjelent a pártkörben, a párt tagjai zajos éljenzéssel és tapsal fogadták és siettek Tiszának a párbaj kimeneteléhez gratulálni. Elsőnek Lukács László miniszterelnök és Khuen-Héderváry mentek Tiszához s vele melegen kezét fogták. Tisza megköszönte a meleg ovációt és fogadta pártjének szerencse

kívánatait. A párt tagjai sokáig maradtak együtt és csak a késő esti órákban távoztak el.

Éjjel jelentik: A munkapárt tagjai már a kora délutáni órákban nagy számmal gyülekeztek és érthető izgatottsággal várták a híreket a Rákosi vívóteremből. Nagy meglepetést és rendkívüli örömet keltett, amidőn már néhány perccel hat óra után a párbaj szerencsés kimeneteléről értesültek. Alig tudták megvárni a párbajsegédek megjelenését. Fél hét felé megérkeztek Molnár Viktor és Vojnich báró és a jelenlévő tagok rögtön érdeklődtek a párbaj lefolyásáról. A segédek részletesen elreferálták a párbaj lefolyását és Vojnich báró elmondotta, hogy miért volt oly késő délutáni órára kitűzve a párbaj. Tisza egész nap el volt foglalva az Almássy—Woracziczky esküvővel, délután részt vett a dejeuner n és hosszú tószót mondott Prohászka Ottokár püspökre, aki az esküvői szertartást vezette. Három órakor hagyta csak el Tisza István gróf a Nemzeti Kaszinót, onnan haza ment, majd kocsin a párbaj színhelyére hajtatott.

Vojnich elmondotta még, hogy úgy Széchenyi Aladár segédei, mint két orvosa az első sebesülés után Széchenyit harcképtelenné nyilvánították, Hülli tanár konstatait, hogy a sebet össze kell varrni és telefonon intézkedett, hogy a Pajor-szanatoriumban az operációs terembe hozzák. A segédeknek az elbeszélést többször ismételniük kellett, miután az újonnan érkezettek is részletesen hallani akarták a történeteket.

Később megjelent Tisza István gróf is, aki ezuttal mindjárt a nagyterembe ment, ahol frenetikus tapsal, éljenzéssel és ovációval fogadták. Elsőnek Antal Gábor üdvözölte. Lukács miniszterelnök alig tudott utat törni magának Tiszához, aki röviden nyilatkozott:

— Örülök, hogy ellenfeletem csak a fején sebesítettem meg és hogy a sebe nem súlyos.

Tisza afférje Zichy Aladárral.

Budapestről jelentik: Mielőtt még Tisza István gróf a munkapárti klubba érkezett volna, elterjedt az a hír, hogy újabb affér van készülőben. A Károlyi féle párbaj alkalmából több lap Zichy Aladár grófnak egy nyilatkozatot hozta, amelyben azt mondta Tiszáról, hogy csak keletlenül fogott kezét a házelnökkel. Tisza István csak tegnap értesült erről, amidőn a fővárosba érkezett és rögtön megbizta Molnár Vikort és Vojnich bárót, hogy Zichy Aladáról elégtételt kérjenek. Zichy Aladár Rakovszky Istvánt és Edouard Gyulay Lipót gróftól bizta meg. Ma léptek érintkezésbe a segédek, délután eredménytelenül tárgyaltak, majd újból összeültek a Nemzeti Kaszinóban, ahol ma rovidebb éjjel előtt volt a tanácskozásnak vége. Hosszu tanácskozás után békésen intézték el az ügyet a segédek, amennyiben Zichy Aladár segédei olyan nyilatkozatot adtak, amellyel Tisza segédei megelegedtek.

Uj ellenfél — Polónyi Dezső.

Tisza István lovagias afférjainak a száma ma újból megszorodott. A házelnök tudvalevőleg a Károlyi Mihály gróffal való afférja után olyan nyilatkozatot tett a munkapárti klubban, hogy társadalmi téren soha egy ellenzéki képviselő se érezte vele ellenszert. Ellenben ő volt az, aki több ellenzéki képviselőnek, köztük Polónyi Dezsőnek, Polónyi Gezának és Kovácsy Kálmánnak, a köszöntését se fogadta. Polónyi Dezső képviselő, aki külföldi utjaról tegnap tért haza, tudomást szerzett a házelnök eme kijelentéséről, a nyilatkozatot sértőnek találta magára nézve és megbizta Szmrecsányi György és Urmánczy Nándor képviselőket, hogy nevében kérjenek elégtételt Tisza István gróftól. Polónyi megbízottai a fővárostól távollevő Tisza István gróftól nem találták a lakásán, mire ajánlott levélben kérték, hogy az ügyben nevezze meg segédeit. Egyben felük nevében olyan módon rektifikálták Tisza kijelentéseit, hogy a házelnöknek alkalma sem lehetett arra, hogy ne fogadja Polónyi köszöntését, mert Polónyi Dezső soha nem is köszönt Tiszának. Tisza István gróf ma kapta kézhez a provokáló levelet, de mivel ma Széchenyi Aladár gróffal párbajozott, eddig semmiféle intézkedést sem tett legújabb lovagias ügyében.

Gyulay gróf bűnpöre az aradi járásbiróságon.

(A főrendiház különös döntése)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Irtunk már arról, hogy Máthé László földbirtokos becsületsértés miatt feljelentette Gyulay István gróf nagybirtokost. A gróf ugyanis egy levélben, amelyet jószágkormányzójához intézett, azzal vádolta meg Máthét, aki rólóje volt, hogy őt érzékenyen megkárosította.

Máthé László évtizedeken keresztül bérelte a Gyulay grófok nagy- és kisvársáryi birtokát. Amikor a bíróság Gyulay István lépett, a latifundium, amelybe hosszú ideig nem investáltak semmit, olyan állapotban volt, hogy elkerülhetetlenek voltak a beruházások.

A grófnak nem volt készpénze s miután több gazdasági épület emelésére az olcsóbb gazdasági szempontjából feltétlenül szükség volt, a gróf és rólóje úgy határozta, hogy a birtokos 500.000 koronás jelzálogkölcsönt vesz fel. A megállapodás értelmében a kölcsönösszegeből felépítik a szükséges gazdasági épületeket, de ezek építési összege után a kamatot a bérlet tartalma alatt Máthé fizeti.

A kölcsön folyósítása azonban hosszabb időt vett igénybe s miután az épületekre sürgős szükség volt, Máthé az épületeket saját költségén felépítette, az építkezések befejezése után azok értékét a gróf akkori jószágkormányzójának, Lukácsy Lajos aradi ügyvédnek jelenlétében egy szakértő-bizottsággal megbecsülte. A szakértő-bizottság által megállapított összeget azután a gróf a felvett kölcsönből visszatérítette Máthénak.

Néhány évvel később olyan elemek tértek a gróf közelében, amelyeknek érdekük volt Lukácsyt állásából, Máthét pedig a bérleményből kiturni. Elbitették a gróffal, hogy Máthé az építkezések körül megkárosította őt. A gróf hitelt adva ezeknek a vádaknak, beperelte Máthét 189.221 korona 80 fillér erejéig azon az alapon, hogy ő 316.601 koronát fizetett Máthénak az építkezésekért, holott azok csak 117.196 koronát érnek.

A perben a bíróság szakértői szemlét rendelt anok megállapítására, hogy mennyit érnek az épületek. Ez a bírói szemle a grófra nézve nem nagyon jól tñhetett ki, mert rögtön utána keresetét 33.000 koronára szállította le s ezt az összeget is most már kamat megtérítés címén követelte.

Közvetlen ez után a gróf levelet írt Lukácsy Lajosnak, volt jószágkormányzójának s a levélben igen erős kifejezéseket használt Máthéról olyasfélét írt, hogy Máthé őt meglopja. A levelet — mint azt jelezte — elküldés előtt felolvasta Sebelini Lajos báró, Tupi József járásbíró, Erb Eduárd báró és báró Erb Eduárdné amstetteni lakosok előtt, továbbá a levél másolatát elküldte Duschnitz Emil dr. kécsi ügyvédnek.

Máthé becsületsértés és rágalmas miatt tett feljelentést Gyulay ellen, még pedig az aradi járásbiróságnál, miután a sértő levél Aradra volt címezve s így a sértés Aradon történt. Az eljárást Gyulay gróf ellen meg is indították s miután a gróf a magyar főrendiház tagja, a járásbiróság megkereste a főrendiházat, hogy Gyulay grófot adja ki, illetve mentelmi jogát függessze fel.

Most érkezett meg a nagyváradi főügyész utján a válasz, amely így szól:

Régalmas és becsületsértés vétségével vádolt Gyulay István gróf főrendiházi tag mentelmi jogát a főrendiház múlt évi december hó 14-én tartott XXXII. nyilvános ülésében hozott határozatában nem függesztette fel. Sztaniszlowszky s. k. főügyész.

Ennek a határozatnak azonban van egy érdekessége. Az tudniillik, hogy amikor a határozatot hozta a főrendiház, akkor Gyulay István már nem is volt főrend. A véletlen ugyanis úgy hozta magával, hogy ugyanakkor, amikor a mentelmi bizottság a kiadatás felett döntött, ugyanakkor ülésezett az igazoló bizottság is, mely törölte Gyulay grófot a főrendek sorából azért, mert adója leszállott.

Ez évben így már nem főrend többé Gyulay gróf s így természetesen a per sem ért véget. Legközelebb megidézi a járásbiróság Gyulayt, akit most már ki sem kell kérni a főrendiházról.

Andrássy bírálja a választóreformot.

(Érdekes összehasonlítás a plurálissal.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 8.

A Magyar Hirlapban *Andrássy Gyula* gróf vezércikket írt a választójogi javaslatról, amelyben összehasonlítást tett az ő plurális választójogi javaslata és a kormánynak most benyújtott választójogi javaslata között és arra a konkluzióra jut, hogy amíg az ő választójogi javaslata tényleg az általános választói jog alapelvein épült fel, amennyiben minden huszonnégy éves férfi, aki csak az elemi iskolát végezte el, választójoghoz jutott volna, addig a kormány választójogi törvényjavaslata mindennek nevezhető, csak általánosnak nem. Az ő javaslatában egyedül egy korlátozás volt: a minimumra redukált értelmi cenzus, az elemi osztályok elvégzése.

— Különösen a munkásosztály járt volna jobban az én javaslatommal — írja többek közt *Andrássy*. — A választóknak 43% a, a szavazatoknak pedig 36.3% a volt a munkásosztályé, holott jelenleg csak tizenhét százalékot érnek el. S még egy nagy különbség van a két javaslat között. Az enyém biztosabb számok alapján áll, mint *Lukácsy*. Nem volt annyira kitéve annak, hogy tényleg sokkal kevesebben nyerjenek szavazati jogot, mint amennyit a statisztika kimutat.

(Választójog becsületszóra.)

Budapestről jelentik: A választójog országos szövetsége nyilvánosságra hozza Szacelláry György országgyűlési képviselő egy nyilatkozatát, amelyben becsületszóval lekötötte magát az egyenlő, titkos és községenkénti választójognak a nyergesujfalui választójogi szövetség előtt a választás alatt.

(Főispáni beiktatás.)

Miskolcra jelentik: Borsodvármegye és Miskolc ma nagy lelkesedéssel beiktatta Tarnay Gyula főispánt.

(Az igazságügyi államtitkárok.)

Budapestről jelentik: Egyes napilapok különböző kombinációkat közölnek az igazságügyi államtitkári állás betöltésére nézve, sőt neveket is felemlítenek. Illetékes helyen felhatalmazták a Bud. Tud. ot annak kijelentésére, hogy ezeknek a kombinációknak és híreszteléseknek egyáltalában semmi alapjuk sincs. *Balogh Jenő* dr. igazságügyminiszter még abban az órában, amelyben kineveztetéséről értesült, személyesen felkérte *Töry Gusztáv* dr. jelenlegi igazságügyi államtitkárt, hogy eddigi állását és hatáskörét szíveskedjék megtartani. *Töry Gusztáv* szíves volt e felkérést teljesíteni. Az igazságügyminisztérium másik államtitkára, *Imling Konrád* üdülés végett *délvidéken tartózkodik* ugyan, de nyugdíjazását nem kérte és lemondásáról szó sincs. Minthogy tehát mindkét államtitkári állás kiváló férfivel van betöltve, az igazságügyminiszter nem is juthatott abba a helyzetbe, hogy jelöltekre gondoljon, vagy bárkinek ezt az állást felejtélhette volna.

Leánygimnázium Aradon.

— A kormány intézkedései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A közoktatási minisztériumban érdekes tervvel foglalkoznak olyan határozott és komoly formában, hogy a megvalósítás csupán idő kérdése. Több új vidéki leánygimnázium felállításáról van szó és a kultuszminisztérium középiskolai ügyosztályában Aradról sem feledkeztek meg az új női középiskolák tervezésénél; az egyik új leánygimnáziumot Arad fogja megkapni és ezzel az aradi fejlett, kitűnő leánynevelő intézetek sora betetőzést nyer.

A minisztériumban részletes programot dolgoztak ki az utóbbi esztendőknben arra nézve, hogy a fejlesztést, magasabb tanintézetek megnyitását kívánó nő oktatást miképpen irányítsák, miképpen tartják meg a normális fejlődés helyes medrében. Ennek a programnak egyik és már legközelebb megvalósítandó pontja új leánygimnáziumok felállítása a nagyobb vidéki városokban. Összesen öt ilyen leánygimnáziumot akar megnyitni egy két éven belül a kultuszminisztérium, öt nagy városban oly módon, hogy meglévő felsőbb leányiskolákat tovább fejleszt új tantárgyak, új tantervek és további tanévek beillesztésével.

Az öt kiválasztott város — amint ezt a minisztériumban végérvényesen elhatározták — Arad, Debrecen, Fiume, Pozsony és Szeged, mindegyikében megvan a fejlesztésre alkalmas felsőbb leányiskola, melyekből a leánygimnáziumot meg lehet teremteni. Hogy a minisztérium terve mennyire komoly és végleges, azt legjobban bizonyítja, hogy az első ilyen leánygimnázium már szeptemberben meg is nyílt. Ez első vidéki leánygimnázium Fiumében nyílt meg a tervbe vett időnél korábban. Erre a zágrábi horvát leánygimnázium ellensúlyozása miatt volt már most szükség. A Horvát-Szlavonországban élő, többnyire hivatalnok magyar családok részéről ugyanis sok pansz hangzott el amiatt, hogy nincs magyar felső leánytanintézet közeliükben és így kénytelenek a horvát és elhorvátosító zágrábi leánygimnáziumba adni tanulni vágyó leányaikat. Ezen a bajon akart segíteni a kultuszminisztérium a fiumei leánygimnázium megnyitásával.

A fiumei után az aradi leánygimnázium megnyitását készítik elő a kultuszminisztériumban. Az öt új leánygimnázium tulajdonképpen eltérő tanrendű az eddigi ilyen intézetektől. Tanrendjük alapján joggal *reálgimnáziumnak* lehet nevezni a fiumei és majd az aradi leánygimnáziumot is, mert tananyagjuk latinnal kiegészített reál-tárgyakat ölel fel.

Az aradi leánygimnázium megnyitását 1914. szeptember elejére tervezi a minisztérium. Részletes terveket még nem készítettek, illetve nem hozták nyilvánosságra az új aradi leányintézet berendezéséről. Annyi bizonyos, hogy a gimnáziumot a meglévő aradi állami felsőleányiskolából fejlesztik ki, de olyanformán, hogy az új intézet mindjárt az első tanév végén érettségi vizsgálat tartására, érettségi bizonyítvány kiadására is jogosult lesz. A felsőbb leányiskolához több új tanárt fognak kinevezni és az eddigi osztályok fölé magasabb, továbbképző évfolyamokat szerveznek. Hogy hol helyezik el a leánygimnáziumot: a felsőbb leányiskola épületében e, vagy máshol, erről ma még korrai beszélni.

Annyi azonban teljesen biztos, ezt a kultuszminisztériumban járatosak határozottan tudják, hogy az 1914—15-iki tanévben már leánygimnáziumban tanulhatnak az érettségi bizonyítványra, egyetemi diplomára vágyódó aradi kisasszonyok.

Izgalom nélkül.

(Jegyzetek a mai közgyűlésből.)

*

— Ennél szebb újévi ajándékot aligha adhatunk volna a városi tanácsnak — mondotta Müller Károly, amikor ma véget ért a városi közgyűlés.

Az 1913. év csakugyan jól kezdődött a nagytelített tanácsnak: a nyár óta nem volt ilyen csöndes közgyűlése a városnak, mint ma délután. Se a szélső bal, se a jobb közép nem csipkedte a városi tanácsot, amely öt óraker boldogan föllélekzett, amikor Urbán Iván báró főispán berekesztette a közgyűlést. Erről a legszébb tanácsülésen se mert álmodozni Kádas Kálmán főjegyző. Hogy a januári közgyűlés mindössze egy óra hosszáig tartson, arra talán még Steinhardt Mór dr. főgyógyász se tudna példát mondani, pedig ő a legkritikább esetekre is tud kádenciát.

Az egész tárgysorozat csak negyven pontból állott a legfontosabbat — az autobuszviteldij föl-emelésének ügyét — szinte észrevétel nélkül átröpítette a közgyűlésen Lócs Rezső gazdasági tanácsnok. A derűs hangulat közepette csak akkor eszméltek föl a bizottsági tagok, amikor a főispán kimondta, hogy „a tanács javaslata elfogadtatik”.

Ámde nem minden javaslaton futott át a közgyűlés ilyen tüneményes gyorsasággal, mert nem mindent Lócs Rezső referált, aki tudvalevően úgy pörgeti a szavakat, hogy a zenéje szinte elandalítja a hallgatóságot és nem ér rá azon gondolkodni, mit is mondott a tanácsnok ur?

A csanádi püspök a katolikus internátus építése után járó 850 korona átírási költség elengedését kérte a várostól.

— A tanács — mondta Vannay Gyula adóügyi tanácsnok — az elengedést hozza javaslatba.

— Nem engedjük el, — hangzott szórványosan. Különösen Koch Dániel moztulajdonos kardoskodott az elengedés ellen.

— A mozi házának átírási díját se engedték el, — harsogta.

— Hogy beszélhet így! — szolt oda Szántay Béla, — hogy lehet az internátust összehasonlítani a mozival.

— Hogyne lehetne, hiszen mindkettő kulturintézet — felelte Sugár Jenő dr.

No, de ez a kis vita se érdemli meg a vihar elnevezést Vihar egyáltalán nem volt ma; derűltség annál több. Hát például nem mulatságos az, hogy a borellenőrző bizottságba a közgyűlés pont Vannay Gyulát, Avarfy Gézárt és Mittner Józsefet választotta be. Vagy az talán kevésbé nevetséges, ami *Institoris* Zsigmond előleg kérelme körül keletkezett? Ez a nagycsaládu városi tisztviselő három hónapi előleget kért. A városi tanács azt indítványozta a közgyűlésnek, hogy ne adják meg ezt az előleget. Somló Armin dr. viszont azt javasolta, hogy teljesítette a közgyűlés *Institoris* kívánságát.

— Elrendelem a szavazást, — mondja a főispán, — akik elfogadják a tanács javaslatát, azok álljanak föl.

Összesen *egyén* álltak föl: Kovács Vince. Tehát a városi tanács nem fogadta el — a saját javaslatát.

Nagy derűltséget keltett még Vannay Gyula referálása, amelyben két belvárosi katolikus kántor fizetésemelés iránt való kérelmét terjesztette elő.

— A kántorok azzal is érvelnek, — mondta Vannay, — hogy nekik több jövedelmüknek kell lenni, mint a gáji kántoroknak, mert nekik *tisztességesebb* ruhában kell járni a városban, mint amazoknak Gájban.

És még mondja ezek után valaki, hogy hang teszi és nem ruha teszi — a kántort.

A közgyűlés új tagjairól majd elfeledkeztünk. Pedig tizenegy új tagja is van a törvényhatósági bizottságnak. Ezek közül kilencen el is jöttek: Avarfy Géza, aki régi sarokhelyét foglalta el, Faragó Gyula, Fényes Dezső, Pálmai Lajos dr., aki a munkapárti parcellán telepedett meg, Pozsgay Lajos dr., Reiber Emil, aki Reisinger Sándor melléült, továbbá Róth Zsigmond, aki a terem baloldalára húzódott az ugynevezett *mozisarokba*, Réthy Viktor pedig a töle megszokott szerénységgel a legutolsó padban foglalt helyet. Nem jött el Steiner Ferenc és Pap I. János román püspök, aki szintén új tagja a közgyűlésnek. Kár pedig, hogy nem jelent meg, mert töle szint kapott volna a közgyűlési terem: *kék színt* a püspöki cingulustól.

Kardjába dőlt egy kamarás.

Távírási tudósítás.

Szombathely, január 8.

A máriagrünni szanatóriumban — mint ma röviden jelentettük — hétfőn éjszaka borzalmas módon pusztította el magát koltói Vidos Aladár császári és királyi kamarás huszárkapitány, a tizenegyedik huszárezred szombathelyi pótkeretének parancsnoka. Gyógyíthatatlannak tartott betegsége miatt a kardjába dőlt és olyan iszonyatos sebet ejtett magán, hogy *egy éjszakán át tartó kínhalás után meghalt*.

A huszárkapitány, aki régi előkelő vármegyei családnak a sarja, az utóbbi időben rengeteg munkát végzett. Ő szervezte Szombathelyen a részleges mozgósítással járó nagyszabású munkálatokat, ő rendezte be Galiciában a huszárok szállását. Az idegölő, kimerítő munka elismerése volt, hogy *szoronkívül* kapitány lett, őfelsége pedig a katonai érdemkereszttel tüntette ki. A lázas munka annyira megviselte a kitünő katonai idegeit, hogy megbetegedett és szabadságot kellett kérnie.

Vidos állapota azonban egyre rosszabbodott, úgy, hogy rokonai jónak látták szanatóriumba való szállítását. Az elmúlt pénteken sógora, *Osiffy* Lajos képviselő és fivére, *Vidos* József földművelő kisérletében a huszárkapitány Máriagrünbe utazott, ahol fölveték a szanatóriumba. Már a fölvetélnélkor panaszkodott az orvosnak:

— Doktor ur, úgy érzem, mintha valami ismeretlen hatalom öngyilkosságba hajtani. Ugye, aki tudja és érzi ezt, arra nézve nem veszedelmes a dolog.

Az orvos megnyugtatta a kapitányt, akinek idegei látszólag lecsillapodtak a szanatóriumban. A kapitány hétfőn jó hangulatban töltötte el a napot, vigan tréfálkozott a szanatóriumban időző magyarokkal. Este elbucszott társaságától, bezárkózott a szobájába és levelet írt az édesapjának. Szép, kaligrafikus betűkkel írta meg a levelet, mintha egy jeleutest írt volna a hadtestparancsnokának. Amikor bevégezte az írást, elővette élesre fant kardját, a tükör elé állt, kibolto bluzát, a kard markolatát a földre illesztette és beledőlt kardjába. Piros vér fröccsent ki a hatalmas sebből. Az éles kard átmetszette a huszárkapitány ütőerét és gégéjét és halálos sebet ejtett. Vidos hörögve, fuldokolva összeesett, vérborította el testét s eszméletlenül terült el a padozaton. Mire betörték szobájába, már halott volt. Vidos-nak egyetlen nőtestvére volt, *Ostffy* Lajos képviselő felesége, aki ugyancsak tragikus körülmények között halt meg az elmúlt évben. A huszárkapitány holttestét Celldömökre szállítják, ott felravatalozzák és a Mersere-család sírboltjába temetik el. A szimpatikus nuszárkapitány sorsa az egész megyében őszinte részvétet kelt.

A temesváriak

Návay ellen.

— Helytelenítik a kilépést. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, január 8.

Návay Lajos Temesvár országgyűlési képviselője tudvalevőleg szintén kilépett a munkapártból a választójogi reform miatt és kilépését egy fővárosi lapban közzétett nyílt levélben indokolta meg. Hogy Návay kilépése temesvári választói körében nem talált helyeslésre, annak ez a nyílt levél is bizonyítéka, amelyet ma a *Dél-magyarországi Közlönyhöz* küldtek be:

Kegyelmes ur! Rövidke leveléből, amelyet ön az országos munkapárt elnökéhez intézett, tudomásul vettük, hogy ön a radikális választójognak hive. Én és velem együtt nagyon sok választótársam nagyon meg voltunk lepve, mert a kegyelmes ur nekünk, temesváriaknak sohasem jelezte, hogy a radikális reformot akarja. A programbeszédében — jól emlékszünk rá — a szociálisnak megatására sem volt hajlandó kijelenteni azt, amiért most könnyű szívvvel othagyta a munkapártot.

Elhiszem, hogy régebben olyan értelemben foglalt állást, hogy abból következtetni lehetett arra, hogy általános választójogot akar. De ismétlem, Temesvárott és azóta, hogy temesvári képviselő, ugyancsak óvatosan kerülte a választójog dolyávan a határozott állásfoglalást.

A kilépés tehát Temesvárral kapcsolatban és elvi alapon indokolatlan volt. De mindez nem új, ezt mindenki tudja. És éppen ezért voltunk mi választók, akik a kegyelmes urra szavazatunkat adtuk, vegyeljenül kíváncsiak arra, hogy ugyan mivel fogja megindokolni radikális felfogását éppen előttünk, akik előtt erre a radikális felfogásra mindig óvakodott hivatkozni. Hat kíváncsiak voltunk, de hiába. Mert a kegyelmes ur kilépett és azt — hallom — rövid táviratban közölte a temesvári pártelnökkel. Legújabb *Plausich* Matyás idején tudott róla. Ámde az indokolás, kegyelmes ur, hol marad az indokolás, amelyet végre is nekünk tartozik? Nos, hiába vártunk.

A távirat egyedüli maradt, folytatása nem jött és mi kenytelenek voltunk megmondani nyíltan és őszintén a párt választmányi ülésén, hogy a kegyelmes ur eljárását nem helyeseljük.

Tegnap este azután megjött a kegyelmes ur kilépésének indokolása Temesvárra is. Három krajcárért arultak utcaszerte. Ugyanis a kegyelmes ur jelezte ugyan a táviratában, hogy nyilatkozatot küld, de mielőtt ez a nyilatkozat megérkezett, jónak láta elmondani Az Estben, hogy miért lépett ki a munkapártból. Az Estben mondta el és ha a temesvári választó kíváncsi rá, am vegye meg. Mondhatom, ha a kegyelmes urat Kajászó-szentpéteren, vagy Bürgözdőn választották volna meg, kevesebb tapintattal, a választókra való kevesebb tekintettel bizonyára akkor sem járt volna el. És Az Estben üzeni a kegyelmes ur, hogy ha szükséges, beszámolót fog tartani? Halálsan köszönjük a figyelmet, de mi temesváriak a képviselőnkkel nem szoktunk Az Est hasábjain érintkezni.

Lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, megérkezett a kegyelmes ur levele, vagy nyilatkozata, de tessék elhinni, mi már arra nem vagyunk nagyon kíváncsiak. Mert utóvégre, ha a kegyelmes urnak előbbreváló volt Az Est és aztán jövünk mi, temesvári választóközönség, hát akkor mi követjük az adott példát, mi is előbb elolvastuk Az Estet, megvettük három kemény krajcárért azt, amit a képviselőnk nekünk mondani akart és most már *egyébre nem vagyunk kíváncsiak*.

Egy temesvári választó.

Általános munkássztrájk a választójog miatt.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 8.

A budapesti szakmák szakszervezeteinek megbízottai s a szociáldemokrata párt bizalmi férfiai ma együttes ülést tartottak s a szociáldemokrata párt vezetőségével egyértelműen megállapították, hogy a kormány választójogi tervezete a demokratikus fejlődés legszerényebb igényeit sem elégíti ki s a nép jogtalanságát továbbra is fentartja.

Ennélfogva kimondották, hogy ennek a tervezetnek mai formájában törvényté válása ellen az egész munkásosztálynak alkalmas pillanatban kötelessége az *általános sztrájk fegyverével harcolni*. Ennek megfelelően kimondják a nevezett testületek, hogy az 1913. január huszonhatodikán összeülő rendkívüli pártgyűlésen az általános sztrájk alkalmazását fogják javaslatba hozni. Miután pedig előrelátható, hogy ezt egyhangulag elfogadják és teljesen bizonyos, hogy a szervezett tömegnek ebből a küzdelemből hosszú ideig tartó erős és elszánt küzdelem lesz, nevezett testületek mármost felhívják az ország összes munkásait, hogy haladéktalanul kezdjék meg az *általános sztrájk előkészítését*. Minden szakma törekedjék arra, hogy az összes munkásokat bevonja a küzdelembe, minden szakma indítsa meg az agitációt arra, hogy adott pillanatban az összes munkások megkezdjék a döntő harcot.

Együttal felhívják az összes munkásokat, hogy a *legszigorubb takarékossgal törekedjenek* arra, hogy az általános sztrájk idejére a megélhetéshez szükséges legminimálisabb eszközök rendelkezésükre álljanak és a mai naptól kezdve ne fogyasszon senki alkoholt, hanem tegyen mindenki félre néhány koronát a harc idejére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *A faun*, vígjáték. (Bemutató előadás.)

Péntek: *A faun*, vígjáték.

Szombat: *A faun*, vígjáték.

Vasárnap: Délután: *Leányvásár*, operette. Este: *A gyimesi vadvirág*, népszínmű.

* **Aradi színész Temesváron.** A temesvári színház bonvivánja *Bálint Béla* váratlanul megbetegedett és miután alkalmas helyettesítője a társulatban nincsen, *Krecsányi* igazgató vendégszereplővel pótolja *Bálint* hiányát. Csütörtökön tehát az „Éva”-ban *Fiaubert Oktáv* gyáros szerepét *Huszár Károly*, az aradi nemzeti színház bonvivánja, mint vendég fogja játszani Temesvárott.

* **A színigazgató közlései.** *A faun* premijere. Csütörtökön rendkívül érdekes premijere lesz az aradi színháznak: *Knoblauchnak*, a neves angol írónak egy beállításában is igen érdekes színdarabja, *A faun* kerül színre. A vígjáték, amely angol miliőben játszik, igen érdekes és új témával jön: egy faun belekeveredik a mi társadalmunkba, s az ő ősrégi, egyszerű természetes módján igyekszik a társadalmi életet elrendezni. A társulat már napok óta készül a premijerre, s a holnapi bemutató egy frissen perdülő, érdekes, sikeres előadásnak a képét mutatja. A főszerepeket *Hajdutska*, *Beregi dr.*, *Déli*, *Heppesné* és *Fáskerti* játsszák; a darabot *Deui* rendezi. A díjrekláció is nagy gondal készül a premijerre, teljes új díszletek készültek; igen érdekes lesz a II. felvonás színe, egy tükört, amelyet a városi kértészet fogja elrendezni. — Vasárnap délután a tavalyi szízon legsikerültebb operettslágerre, a

Leányvásár kerül színre, míg este *Géczy István* poétikus népszínművét, *A gyimesi vadvirág*ot játssza a társulat. — A lila dominó. Az aradi társulat operett személyzete a *Lila dominóra*, a Néppopera ezidei egyik operett slágerére készül. A próbák már folynak az operettből.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izse* kölcsönzőintézetében, Aradon.

Megoperálták Serényi minisztert.

— Veszedelemes vakbélgyulladás. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 8.

Serényi Béla gróf földművelésügyi minisztert ma délután váratlan vakbélgyulladás roham érte, úgy, hogy a nagybeteg minisztert sürgősen meg kellett operálni. Állapota ezidőszereint nem ad okot aggodalomra.

Serényi már tegnap este gyomorfájdalmakról panaszkodott a munkapárti klubban és onnan korán elávozott, hogy hazamenjen és lefeküdjön. Hazaérve, elhívatta házi orvosát, aki nyugalmat, pihenést ajánlott a miniszternek. Serényi gróf elég jól töltötte az éjszakát. Reggel a házi orvos újból megvizsgálta betegét és konstataulta, hogy állapota komoly: vakbél effekciója van, amely azonban addig nem járt semmi lázzal. A házi orvos mindamellet szükségét látta annak, hogy tanárt hívjanak Serényi Béla grófhhoz. Mikor *Bartha* professzor déltájban a nagybeteg lakására érkezett, a földművelési miniszter már nagy fájdalomról panaszkodott.

A tanár a házi orvosával azonos diagnózist állapított meg és úgy találta, hogy Serényi állapota kielégítő. Miután azonban az ilyen esetekben komplikációktól mindig lehet tartani, *Bartha* tanár megkérte Serényi grófnót, hogy időnként mérje meg a beteg hőmérsékletét, mert a láz beállta előre jelzi a veszedelemet. Délután fél ótkor a miniszter felesége rémülten konstataulta, hogy Serényinek 37,7 fokos láza van, pulzusa hevesen lüktet. Azonnal értesítette erről *Bartha* tanárt, aki automobilon sietett a földművelési miniszterhez. Mikor a tanár megérkezett, már a legerősebb láz tört ki Serényin, úgy, hogy az operációt elkerülhetetlennek látta *Bartha*.

Mentők szállították be a minisztert az István-uti szanatóriumba. A beható orvosi vizsgálat itt azt találta, hogy a gróf vakbele át van furva a gyulladásos anyagtól, tehát mulhatatlanul el kell távolítani a vakbél. Serényit elaltatták és háromnegyed óra hosszat tartó operációval kimetszették testéből vakbélét. Az operáció kitünően sikerült és az orvosi konzilium utána megnyugtatónak, bár komolynak találta a miniszter állapotát.

Negyed tizenegykor Serényi magához tért a narkóziából és ekkor átszállították szanatóriumi szobájába. Az operáció eredményét a műtőterem melletti orvosi szobában vártak be Serényiné, *Hazay* honvédelmi miniszter és *Kazy* földművelési államtitkár. *Hazay* báró honvédelmi miniszter állandóan telefonértesítéseket adott *Lukács* miniszterelnöknek az operációról. A miniszterelnök este a munkapárti klubban értesült a földművelési miniszter súlyos betegségéről, alig birt igazgató aggodalmával és csak akkor nyugodott meg, amikor *Hazay* 11 óra után arról értesítette, hogy a nagybeteg miniszter elaludt.

Serényi grófné az Aradi Közlöny munkatársa előtt ezeket mondotta a miniszter betegségéről:

— Férjem ezen a héten Putnokra készült vadászatra és már előre örült, hogy a vadászaton kipihenheti magát, szórakozhat. Szerencse még, hogy a súlyos betegség itthon tört ki és nem Putnokon érte, ahol távol lett volna a gyors és gondos orvosi segítségtől.

Vérengzés a hercegnő előtt.

— A bécsi utcai botrány fejleményei. —

Saját tudósítónktól.

Bécs, január 8.

Az Aradi Közlöny mai számában a budapesti lapokat is megelőzve részletesen beszámolt arról az izgalmas botrányról, amely tegnapelőtt este Bécs egyik forgalmas utcáján *Lichtenstein* Alajos herceg, tartományi főnök felesége előtt folyt le. Lovag *Mayer Herman* főhadnagy ugyanis minden komoly ok nélkül kardjával összeakasztotta a hercegnő öreg kocsisát, *Falkner* Antalt. A kocsis hajtás közben véletlenül összeakadt egy autotaxival, amelynek soffőrtjét tréfásan leszidta. Emiatt az autóban ülő főhadnagy súlyosan összevagdalta a hercegnő kocsisát. A hercegnő, aki szemtanuja volt a brutalitásnak így mondta el a rendőrségen a történeteket:

— Az én lovaim megbokrosodtak, mert a soffőr folyton trombitált. Lovaim aztán a földre zuhantak és öreg kocsisom azon fáradozott, hogy felemelje azokat. A soffőr az automobillal elénk akart kerülni, ami a jelen helyzetben lehetetlennek látszott. Kocsisom a folyton tülkölő soffőrré rászólt:

— Ugyan ne dudálj már, te ostoba autotaxi muzsikus.

Azután kocsisom fölemelte a lovakat, amelyek azonban elszakították a kantárszárát és a kötőféket, így tehát megint nem tudunk előre jutni. Az autotaxiból folyton nógattak bennünket, hogy menjünk már, az öreg kocsis, aki az autonak háttal állott, haragosan szólt ekkor:

— Tartsd már a szádát, te ostoba fickó!

Ez a szidalom általánosan használatos a bérkocsisok között.

E megjegyzés után iszonyodva láttam, hogy az autoból kiugrott egy tiszt, aki kardjával hátulról többször fejbe sújtotta kocsisomat, aki pedig egyáltalán nem szid a tisztet, mert háttal állott az autohoz és így nem is láthatta, hogy ki ül abban. Háromszoros segélykiáltásra ugrottam ki kocsimból. Az öreg kocsis fejéből patakzott a vér.

— Ugyan nagyságos ur, — mondta a kocsis az öt vagdaló főhadnagynak — mit tettem én önnek, hogy így rám támad? Én *Lichtenstein* hercegnő kocsisa vagyok.

— Az nekem vurst! — kiáltotta a dühös tiszt s még kétszer fejbe vágta a kocsist a kardjával. Én karon ragadtam kocsisomat és rákiáltottam a főhadnagyra:

— Meg van ön bolondulva, hogy ártatlan embert bántalmaz?!

Ekkor már több száz ember verődött össze az utcán, s kocsisom pártjára állottak, a főhadnagyt pedig rugdalták és pofosták. Meg is lincseltek volna, ha rendőrök nem lépnek közbe. Bevitték az őrszobába s én is bementem; a kocsisomat bevitték a kávéházba, ahol bekötötték, majd pedig a kórházba szállították. A tarkóján 3 mély vágás van. A rendőrségen több szemtanu önként jelent meg s úgy tudom, hogy azok is fölháborodva vallottak a főhadnagy ellen. Ugy látszik *Mayer* lovag nagyon tüzesvérű ur, s ok nélkül beleavatkozik a kocsisok sablonos utcai veszekedésébe. Ugy látszik magára vette azt, amit kocsisom a soffőrnek mondott. Nekem két magasrangu katonatiszt vőm van, de biztosan tudom, hogy hasonló esetben nem bántották volna a kocsist, sőt inkább segítségére mentek volna a megszorult öreg embernek.

HIREK.

Halálos baleset

a budapesti Bristol-szállóban.

— Mikor az urnó bálba megy. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 8.

A dunaparti Bristol-szálló második emelet 41. számú szobájában ma reggel halva találták Vincze Ilona tizenhét éves komornát, aki urnője, Péchy Margit földbírtokosné kíséretében néhány nap óta lakott a szállóban. A szobában átható volt a gázzag és a sarokban lévő légszszakályha nyitva maradt csapjából még akkor is áramlott a gáz, amikor a szerencsétlenül járt leányra rátörték az ajtót.

A rejtelmes halálesetről értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki a szállóba és megállapította, hogy a leány baleset áldozata. Urnője vasárnap este bálba ment és a leány a rendesnél később került ágyba. Fáradt és álmos volt, sietett a lefekvéssel és nem csavarta el teljesen a gázóra csapját. A lángokat eloltotta ugyan, a légszszsz azonban ömlött tovább a reggelre megölt a fáradtságában mélyen elaludt leányt.

Alig távozott a bizottság a szállóból, megjelent a főkapitányságon egy őrnagy, Péchy Margit egyik rokona és bejelentette, hogy a halott komorna szobájából ékszerek tűntek el. Vagyont érő briliánsok és smaragdok, melyeket urnője néhány napja bizott reá. A bejelentés nyomán újabb bizottság szállt ki a Brisztolba, ahol akkorra már nagy volt a riadalom, mert a rendőrség őrizet alá vette az egész személyzetet. A detektívek azonban hamarosan megtalálták az ékszereket Péchy Margit szekrényében. Vincze Ilona, aki azt hitte, hogy urnője tegnap este a bálba felveszi a karpereceket és gyűrűket, betette őket Péchy Margit szekrényébe. Ott is voltak hiánytalanul. Erre a rendőri bizottság újból elvonult, a holttestet pedig a boncoló intézetbe vitték.

— Az Aradi Közlöny naptárát holnap a következő utvonalakon kézbesítik: Arad-Vár, Arad Mikelaka, Arad-Gáj, Arad Sága, Arad Temesvár, Lugos, Arad-Ötvenes, Arad-Talpas, Arad Körösbánya, Arad-Dézna, Arad-Menyháza, Arad-Kovácsi, Arad-Fönlak és Arad-Budapest, továbbá az erdélyi vasúti vonal mentén lévő előfizetőinknek küldjük meg. Ezzel az Aradi Közlöny naptárának szétküldése a vidéki előfizetők részére is befejezést nyert.

— Pápa és érsek konfliktusa. Milánóból jelentik: A Vatikán és a milánói érsek között konfliktus keletkezett. A konstanzi edictum ezred éves ünnepe alkalmából ugyanis az érsek pásztorlevelet bocsátott ki, amelynek a lelkiismeret és valásszabadságról szóló passzusa megütöztetést keltett a Vatikánban. Ez a passzus tudniillik homlokegyenest ellenkezik X. Pius pápa syllabusával. Valószínű, hogy a pápa a milánói érsek pásztorlevelét indexre fogja tenni.

— Prochaska konzul visszatérése. Budapestről jelentik: Mint a Pester Lloyd illetékes helyről értesül, Tahy és Prochaska konzulok utasítást kaptak, hogy rögtön térjenek vissza állomás helyükre, Úszkúbbe, illetve Prizrendbe és a szeptember kormány mindjárt a megérkezésük után következő napon a kormány által követelt elégtételt ünnepélyes módon fogja megadni.

— Aradi postatisztek kinevezése. A posta és távirat vezérigazgató Egerland László aradi posta és távirat segédtisztet segédellenőrré, Hentschel Istvánt pedig segédtisztte nevezte ki.

— Az autobusz-bérlők csökkenése. Holnap, csütörtök reggeltől a városi közgyűlés mai határozatának megfelelően már érvénybe lép a tanács az autobuszokon az egyes menetekre is a felemelt tarifát. Mint megírtuk, a belügyminiszter jóváhagyta az októberi közgyűlésnek azt a határozatát, amellyel kimondta, hogy 16 fillérre emeli a város a menetdíjat és hat koronáról tízre a bérletjegyeket. A mai közgyűlést megelőzőleg Urbán Iván báró főispán fogadótermében tanácsülés volt és ott azt a javaslatot állapították meg, hogy a miniszteri leirat ama tévedését, mely a menetdíj emelést az ipartörvénynek megfelelő szabályrendelettel akarja kimondatni, a törvényhatóság oly módon adja tudtára a miniszternek, hogy rámutat kormányhatóság által is többszörösen módosított autobusz szabályrendelet tervezetre és javasolja továbbá a közgyűlésnek, hogy a tarifát holnap reggeltől kezdve léptesse életbe. A törvényhatósági bizottság elfogadta ezt a javaslatot. Mint ismeretes, már ez év január elsejétől megdrágultak a bérletjegyek és ennek a közlekedési politikának már is mutatkoznak a következményei. Szathmáry Károly főmunkáztató kijelentette tudósítónk előtt, hogy az autobusz vállalatok a múlt esztendő utolsó napjáig, tehát a hat korona bérletjegyek érvényességéig 680 bérlője volt, míg most 196 abonens jegyet váltottak ki. Ez a csökkenés átmenetinek tekintendő, mondotta az igazgató és részint kiegyenlítődik az egyes jegyek nagyobb mértű eladása által. A mi értesülésünk szerint ez a mai napig 1336 korona veszteséget jelent. Ez a deficit növekszik, mert az bizonyos, hogy a 16 filléres menetjegy igen sok embert tart távol az autobusz használatától.

— Megöletéssel fenyegetett király. Londonból jelentik: Egy örült fenyegető levelet írt György királynak. Felszólította, hogy fizessen tízezer irracot külföldben egyenlővi. Hasztalan fogja magát háromszoros testőrgárdával körülvenni — írta — én jól fogok célozni és biztosan megölöm.

— A primási uradalmak átadása. A hercegprimási javadalmak átadása január 10-én kezdődik. A vallás és közoktatásügyi miniszter miniszteri biztosul Madách Emánuel miniszteri tanácsost küldte ki megfelelő számvevő személyzettel. A bizottság először az esztergomi primási székházat veszi át, majd kiszál a Pozsony-, Nyitra-, Nógrád-, Hont-, Bars-Trencsén- és Pestmegyében lévő uradalmakba. Az átadásnál a lemondott Vaszary Kólos hercegprimás megbízottai Vaszary Mihály, Ziskay becsőbiztos és Szilassy Zoltán lesznek. Vaszary hercegprimás megbízottai hatszázezer korona visszatérítését várják az új hercegprimástól, mert szerintük hiányok nincsenek.

— Új báró. Bécsből jelentik: A király Springer Zsigmond bankárnak, aki legutóbb az osztrák vöröskeresztnek ötszázezer koronát adományozott, a bárói méltóságot ajándékozta.

— A pécskai főszolgabíró szabadsága. Az Aradi Közlöny néhány nap előtt megírta, hogy Schenk Ferenc pécskai főszolgabíró hosszabb szabadságra készül menni. Ma érkezett az alispáni hivatalhoz Schenk főbíró szabadság kérvénye, amelyben egészségi állapotára való tekintettel, reumatikus bántalmi gyógyítására, Issekutz László dr. orvosi bizonyítványa alapján három havi szabadságot kér.

— Női ruhában szédelgő férfi. Bajáról jelentik: Az itteni rendőrség ma letartóztatta Mócsi Istvánt, aki már három hónap óta állítólag árva számára gyűjt női ruhában. Mindenütt Gyöngyi Aranka néven mutatkozott be. Saját bevallása szerint tíz év óta állandóan női ruhában járt. Budapestben női ruhában való botrányos viselkedése miatt már kétszer elítélték. Azt hiszik, hogy nem épelméjű.

— Milliomosok életveszedelemben. Londonból jelentik: A Red Star Line hajóstársaság „Adriatic” nevű gőzöse, mely Newyorkból indult el igen sok utassal a középtengerre, tegnap Sandy Hook közelében zátonyra jutott. A hajón igen sok milliomos tartózkodik. Köztük Pierpont Morgan, a leánya és az unokája. Az elutazásnál azt kérdezte egy tengerészisztól, vajon nem lesz-e veszedelmes az utazás a köd miatt? — Nem, felelte a tiszt, de Morgan csak akkor nyugodott meg, mintán a kapitány is megnyugtatta. Mikor aztán mégis baj történt, a milliárdos haragra lobbant, összeszedta a kapitányt és kijelentette neki, hogy elfogja csapatni és ha másképpen nem megy, megvásárolja az egész részvénytársaságot, mert nem tűrheti, hogy ilyen tudatlan emberek kezére legyen bízva annyi emberélet. A hajó csak 16 óra veszteglés után folytathatta útját.

— Molnár Ferenc megnősült? Budapestről, a művészvilág köréből azt az értesítést kaptuk, hogy Molnár Ferenc a kitűnő író feleségül vette Fedák Sárít, a Király Színház primadonáját. A hír valóságát azonban mi nem garantáljuk.

— Árverési hirdetés egy szegedi bank ellen. A hivatalos lap közli, hogy a Szegeden működő Délmagyarországi Közgazdasági Bank egyik házára január 11-re árverést tüzetett ki a Pancsovai Kereskedelmi Bank 12,100 és a Besztercebányai Hitelbank 4000 korona erejéig.

— Halálozás. Schossberger Mór ma reggel meghalt Budapesten nyolcvan esztendőskorában. Az elköltözöttben Sebestyén Károly dr. tanár, Sebestyén Ede hírlapíró és ifj. Sebestyén József dr. ügyvéd átvjútát gyászolják.

— Meggyilkolt és kirabolt vasúti utasok. Varsóból jelentik: Tegnap éjjel álarcos banditák felkapaszkodtak a Varsóból Náva felé robogó személyvonatra és kirabolták az alvó utasokat. Mikor néhányan felébredtek és ellenkezni mertek, a banditák rájuk lövöldöztek. Három utast megöltek, azután leugráltak a vonatról.

— A japáncsászár megkoronázása. Tokióból jelentik: A kormány elhatározta, hogy a császár koronázása csak az 1914-ik esztendőben lesz.

— Névtelen jöltező. Barabás E. Sándor aradszentmártoni állami iskolai igazgató tegnap egy névtelen adakozótól a községből 40 koronát kapott a következő levél kíséretében: Tisztelt igazgató ur! Szíveskedjek a mellékelt összeget szegénysoreu jómagaviseletű — kik a hittan és egyéb tantárgyakban jó előmenetelt mutatnak — az ilyen tanulók között felosztani, illetve ruházatot, vagy taneszközt nekik venni. Alázatos szolgálója: névtelen. — Az igazgató ezután nyugtázza a jöleltű adományt és kívánságához híven használja föl a 40 koronát.

— Leégett téglagyár. Pallós Ignác tabi téglagyára egy esztendő alatt immár másodszer égett le. A biztosító társaság az első tüzkárnál 180.000 korona kártérítést fizetett ki. A második tüzvész után a téglagyár félmillió korona kártérítést követel.

— A Népszava ellen. Budapestről jelentik: A Népszava kolportázs jogát, amelyet három nappal ezelőtt adott meg a polgármester ismét, — ma újból visszavonták a Népszavának egy cikke miatt, amelyben részleteket közöl egy korábbi cikkből, amely ellen az ügyészség a megindított eljárást most épen visszavonta.

— Kisiklott expressz vonat. Budapestről jelentik: A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a 902. számú keleti expressz folyó hó 8-án Opazma állomáson eddig még ismeretlen okból kisiklott. Az utasok és a vonatkísérő személyzet közül senkiséb sebesült meg. A kisiklás okának megállapítása végett szigorú vizsgálat indult meg.

— Szerencsétlenül járt aradi honvéd. Ma este rejtélyes eredetű baleset történt Aradon. A katonai hatóság rendelkezése folytán a temesvári vasuti hídnál állandó katonai őrség van, amely a szabályoknak megfelelően éles golyóra töltött, szuronyos fegyverrel teljesít szolgálatot. Ma este, még eddig ki nem derített ok miatt a katonáknak fegyverüket kellett használniok. Az egyik őrszem, *Csapó Márton*, aradi honvédzászlóaljbeli póttartalékos közhonvéd, szaladás közben társának felüzött szuronyába rohant. A fegyver *Csapó* lágyéjába hatolt. A póttartalékos súlyosan, de nem életveszélyesen sebesült meg. Vonattal behozták az aradi vasuti állomásra, onnan pedig a megyei kórházba szállították, miután *Kabdebő György* dr. tiszti orvos az állomáson az első segélyben részesítette. *Videki Gusztáv* ügyeletes rendőrszt ki akarta hallgatni a sebesült katonát, ez azonban oly rosszul volt, hogy csak néhány szót tudott mondani és ezután elvesztette eszméletét. Az esetről jelentést tettek a katonai hatóságnak is.

— Rablógyilkos cigányok. Szatmárnémetiben december harmincadikán kóbor cigányok rablógyilkos merényletet követtek el *Lichtmann Lajos* földbírókos ellen. *Lichtmann* feleségével és egyik kicsiny leányrokonával éppen az ebédlőben ült és vacsorázott, amikor hirtelen megkopogtatták az ablakot. A földbírókos ki akart nézni, de akkor már betörték az ablakot és *hat bekormozott képi cigány ugrott a szobába*. Egyikük szó nélkül revolverből rálőtt *Lichtmannra* és feleségére és mindkettőjüket megsebesítette. Azután pénzt követeltek, mire *Lichtmann* odaadta összes otthonlévő pénzét, kétszáz koronát. A cigányok ezzel nem elégedtek meg és hozzáláttak a lakás átkutatásához. De semmit sem találtak. A zajra elősietett a cseléd, mire a cigányok elmenekültek. A csendőrség széleskörű nyomozást indított és reméli, hogy a rabló cigányokat nemsokára kézrekeríti. A földbírókosnak és feleségének állapota súlyos.

— Pénzeslevelek a postahivatal ablakában. A temesgyarmatai postahivatalban — mint jelentették — nagy postalopást fedezett föl tegnap a kezelő. A Temesvárott föladvott postaszakból két pénzeslevél tűnt el, az egyikben tízezer korona volt, a másikban pedig hatezer korona. Az esetet nyomban bejelentette a postaigazgatóságnak, ahonnan a csendőrséggel együtt megindítottak a vizsgálatot. Ma reggel azután váratlan fordulat történt az ügyben. Mint ugyanis Temesvárról jelentik, ma reggel a postahivatal ablakának parkányán megtaláltak úgy a 10.000, mint a 6000 koronát tartalmazó pénzeslevelet. A vizsgálat energikusan folyik, hogyan tűntek el és kerültek ismét vissza a pénzeslevelek.

— Huszonnégy tagu vasuti tolvajbanda. *Krakóból* jelentik: Evők ó a lopkodják a temesvári vonalon a tehervonatokról az árukat. Most a rendőrség leleplezte a vasuti tolvajokat, akik huszonnégyen vannak. A tolvajoknak — amint bevallottak — rendes szokasuk az volt, hogy a vóla zedinszki autománál, ahol meredek a pályák és ezért egészen lassan járnak a vonatok, felkapták a tehervonatokra, átkulcsal felnyitották az ajtókat és az értékes holmit ledobatták, majd maguk is leugrottak. A vasuti tolvajok lakásain egész raktarakat talált a csendőrség.

— Életunt uriaszony. *Budapestről* jelentik: *Reguli Kálmán* főmérnök felesége az éjszaka *Irma-tér* 3. számú lakásán mérget ivott. Az *Uj Szent János* kórházba vitték.

— A mostoha anya. A *Varjassy Lajos* utca 93. számú ház lakói feljelentették az aradi rendőrségen *Kovács Mihály* napszámos feleségét, mert ez öt éves mostohagyermekét állítólag kinnozza, veri és éhezeti és a téli hideg ellenére nyári ruhában járta. A rendőrség elvette az anyától a gyermeket, elhelyezte a menhelyen és megindította ellene az eljárást. Minthogy a gyermek testén sebek is vannak, elrendelték az orvosi vizsgálatot is.

— Életunt aradi háztulajdonosnő. Nyolcvanegy esztendő lett özvegy *Gábor Nándorné*, aradi magánzónő, aki a *Varjassy József* utcai 28. számú saját házában lakik. Megunta ennek a sok sok esztendőnek terhét viselni. Ez az életuntság nem új keletű. Már a múlt esztendőben — mint azt akkor megirtuk — öngyilkossággal akart véget vetni az életének, de nem sikerült, mert a marólug, melyet megivott, igen gyenge volt egy nyolcvan éves matróna elpusztítására is. Az évek szaporodtak, a marólug adag azonban nem. Ma ugyanis ismét eredménytelen öngyilkosságot kísérelt meg özvegy *Gáborné*, de ugyilátszik, már csak meg kell várnia, míg a természet rendje szerint jön el érte a halál. A marólug csak kisebb sérülést okozott. Lakásán ápolják.

— Betörték *Andrényi báró nagyváradi* üzletébe. Nagyváradról jelentik: Rövid időn belül másodszor törték be ismeretlen tettesek az *Andrényi-cég* üzletébe. Tegnap éjjel ismétlődött meg a titokzatos betörés. Az üzletbe se be, se ki nem juthatott senki s mégis reggel a kassza-fiókokat kifosztva, a földre dobva taálták. Mikor a személyzet bevonult az üzletbe, akkor vették észre a betörést. Azonnal hozzáfogtak az esetleges elbujt tolvaj kereséséhez, de hiába. A rendőrséget mindjárt értesítették. Megállapították, hogy a betörők az udvarföldi ajtón juthattak be az üzletbe. A betörők bizonyára azt sejtették, hogy sok pénz van a kasszában, de csalódtak, mert mindössze 70 koronát vihettek magukkal. Másik hír szerint több ezer koronát vittek el. A rendőrség egy fiatalembert és két társát gyanúsítja a betöréssel, de eddig pozitív bizonyíték nincs.

— A hűtlen asszony. *Makó*ról jelentik: *Fuszko Rozália* állapota válságosra fordult, aligha lehet az életnek megmenteni. Az asszonyt tudva levően az ura hűtlenségen érte és lenyuzta a fejéből.

— A boszu istene. (Nagy indus dráma az *Uránia*ban.) Évezredek multával, mikor már az európai kultúra is otthonos a ródzsák és gekvárók birodalmában, még mindig misztikus rejtélyességbe van burkolózva India. Minden, ami ebben a fantasztikus csodákkal teli világban történik érdekes és izgató. Az *Uránia*-színház csütörtökön egy eredeti indus drámát mutat be. Csodálatos világ tárul a néző elé, *Vismi* és *Siva* istenek papjai e breminok és boucok, a szent misztériumok mind életre kelnek ebben a nagyszerű képben, melynek nem utolsó érdekessége, hogy a helyszínén készült és így etno-grafikailag is szenzáció számba megy. A bemutató pompás képek keretében fog lejátszódni. 175

— Japán disztárgyak lakkasatták, kávé és tea-készletek *Kotányi János paprika lerakásában* *Robitzek Józsefnél József főherceg-ut 3.*

— Fizetéképtelen kereskedők egyeztetését és moratorium megszerzését elvállalja „Kereskedelmi Egyeztető” iroda *Arad, Simonyi-utca 9. sz.* Telefon szám 828.

— *Ingusz I.* és fia géperőre berendezett dobozgyára *Arad* vár katonai fegyház. Készít mindennemű dobozokat.

— *Lettár* előtt mélyen leszállított árak női táskákban és más bőr és diszmi árúknak *Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrassy tér 16.* 211

— A legmegbízhatóbbak a *Messenger*-boyok. Telefon 816.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékhelyen)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

TARKASÁGOK.

(A legény bánata.) Egy aradmegyei gazda meséte a következő esetet:

— A multkoriban egyik béresem erősen illuminált állapotban állított be hozzám. Amióta csak nálam volt, mindig józan embernek ismertem s azért rászóltam:

— Jóska, mi van teveled? Te be vagy rugva? Mi lett?

A béres szomorúan válaszolt:

— Hagyja el, nagyságos ur, meghalt a babám! Most borba fejtöm a bánatomat!

— Te — feleltem — hisz az már egy év előtt történt!

— Igen, de lássa nagyságos ur, azóta most volt először pénzem!

(A szerelem oka.) Egy aradi kereskedő nem talásgos csinos leányt vett el a multkoriban. Egyik testvéli jóbarátja meg is kérte tőle:

— Mond kérlek, miért vetted el ezt a leányt?

— Micsoda kérdés? Hát mert szerettem. Ahogy megláttam, mindjárt megszerettem!

— És mit szerettél meg rajta?

— Hát tudod *Abbáziában* találkoztunk fürdés közben. És nekem mindjárt feltűnt, hogy nincs semmi pucc rajta!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ *Porcia gróf* tolvaja. A mult év októberében *Pavkovics Nenád* cutrászegény, aki a *Porcia* házban lévő *Wild* cutrásznál volt alkalmazásban, a világitóudvaron keresztül felmászott *Porcia* Lajos grófnak első emeleti lakásába, ahová a fürdőszoba ablakát betörve jutott be. A lakásban felfeszített egy szekrényt, melyből közel kétezer korona értékű ékszert lopott el. A törvényszék ma 7 havi börtönre ítélte a betörőt. Fleiszig Árpád pincért az ügyészség orgazdasággal vádolta, de őt a bíróság *Badó Árpád* dr. védelme után felmentette.

§ Itélethirdetés *Lujza hercegnő* pörében. *Bécsből* jelentik: Nincsenek egyezkedési tárgyalások *Lujza* kóburgi hercegnő, illetve *Lónyai Stefánia* grófnő és a belga államkincstár között. Éppen ellenkezőleg áll a dolog. A felperes hercegnő szeretné az egyezséget, de a belga kormány nem mutat hajlandóságot. Az sem igaz, hogy a főtörvényszék elnöke a tárgyalást berekesztette és felhívta a peres feleket a békés meg egyezésre. A főtörvényszéki elnök egyáltalán nem nyilvánított véleményt s az itélethirdetés nemsokára meglesz.

§ A *Pályi-ügy*. *Budapestről* jelentik: Néhány hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett *Pályi Ede* dr. nak, a *Budapesti Napló* főszerkesztőjének, este, aki berontott a *Ház* üléstermébe s ott szidalmazni kezdte az ellenzéket. *Pályi* ellen ezért megindították az eljárást, de az ügyészség csupán becsületsértést látott fennforogni s ezért az ügyet a büntetőjárásbíróhoz utasította. A *Caillery* bíró előtt megtartott tárgyaláson *Kovácsy Kálmán* képviselő tanu azt vallotta, hogy ő nem hagyta magán száradni a sértéseket, hanem a gerombaságot — gerombasággal viszonzta. E vallomás következtében *Pályi* vizonvádat emelt *Kovácsy* ellen. *Caillery* büntetőjárásbíró ennek folytán elnapolta a tárgyalást s *Pályi* panaszát egyesítette gróf *Batthyány Tivadár*, *Polónyi Dezső* dr. és *Szmrecsányi György* följelentésével. Ez ellen dr. *Polónyi Dezső* feltolyamodást jelentett be. A felebbviteli bíróság a feltolyamodást ma elutasította. Így az ügyet nemsokára újból fogják tárgyalni.

ÉRTESÍTÉS!

Becses tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a Verhos A. és Fiai cég-től, ahol 32 évig mint üzletvezető és kárpitos működtem, kiéptem és Magyar-

utca 23. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő

kárpitos műhelyt nyitottam,

ahol is Perényi Zsigmond asztalos mesterrel üzleti összeköttetésbe léptem s így abban a kellemes helyzetben vagyunk,

hogy a legegyszerűbbtől a legfinomabb asztalos és kárpitos munkákat elvállaljuk jutányos árakban. Becses pártfogásukat kéri a n. é. közönségtől

Edl Lőrinc és Perényi Zsigmond
 huzartelepház
Magyar-utca 23. sz.

MULATSÁGOK.

(=) Köszönetnyilvánítás. Az aradi Polgári Jótékony Nőegylet 1912. évi december 22-ikén tartott teájának jövedelmét a következőkben számolja el az egyesület vezetősége: Bevétel volt: I. tombolánál 684 korona 80 fillér II. Belépti jegyekből 496 korona. Felülfizetések 211 korona 70 fillér. Összesen 1392 korona 50 fillér. Kiadás 315 korona 29 fillér. Összesen maradt 1077 korona 21 fillér. Felülfizetési szívesek voltak: özv. Purgly Lajosné 22 korona, Heinrich Sándorné 20 korona, Maresch Gyula 17 korona, Purgly Emily 16 korona, Süttemény maradvány 11 korona 50 fillér, báró Urbán Péterné 10 korona, Friebeisz Miklós 10 korona, Darányi Jánosné 10 korona, Tagányi Istvánné 10 korona báró Bánhidny Antalné 8 korona, Lakatos Ottó dr. 8 korona, báró Urbán Istvánné 8 korona, gróf Bréda Viktorné 8 korona Simon Karola 7 korona, Purgly János 6 korona, báró Urbán Péter 6 korona, Robitsék Ágostné 6 korona, Barkó Ferencné 5 korona, Kabdebó Béláné 5 kor., Steiner Jakabné 5 kor., Aradi villanygyár részv. t. 4 korona 72 korona, Goldschmidt Sándorné 4 korona, Andrányiné 2 korona, dr. Simó Károlyné 1 korona, N. N. 1 korona Hebs N. gyűjtése 48 fillér. Összesen 211 korona 70 fillér. Mikor halás köszönettel fordulunk a jó szívek felé, kik nemes áldozatkészséggel járulak az est jövedelmének fokozásához, nem mulaszthatjuk el, hogy halánkat ne nyilvánítsuk a nagyérdemű közönségnek is azért a meleg s kitűnő pártfogásáért, amelyben eddig minden egyes teánkat részvételre s ezáltal az egyesület boldogulását nagy mértékben elősegítette. Köszönetet mondunk a perztárnál segédkező hölgyek és uraknak, Csermák Ágoston urnak a mérsékelt áron átengedett teremért, Lengyel Lőrinc urnak, amiért a kirakatot a babakiállítás céljaira átadta, a villanygyárnak a mérsékelt díjazásért, Bloch Henrik urnak a plakát kétszeri díjtalan nyomtatásáért és Fischer Simon urnak a baba-tombola elrendezéséért. Aradon, 1913. január hó 3-án. Az egyesület nevében özv. Purgly Lajosné fővédasszony.

VIDÉK.

Jegyző-választás. Kéry Sándort Medgyebodzáson egyhangulag megválasztották közéleti jegyzőnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. Gy. László, Sziveskedjék megírni, hogy magyar, osztrák, vagy olasz vöröskereszt sorsjegyekről van-e szó?

J. R. Elég hangulatos, de a technikája fogyatékos.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület január 11-én délelőtt fél 10 órakor Aradon, az egyesület székházának tanácstermében igazgató választmányi gyűlést tart.

Budapesti áru- és értéktőzsde.
 Távirati tudósítás.
 Budapest, január 8

Készáru.
 Kínálat, vételkedv mérsékelt, 10 ezer m. 5 fillér. laoyha.

Határidő.

	Déli árak	Urai árak
Buza 1913. Áprilisra	11 80 - 11 81	11 81 - 11 82
Buza 1913. Októberre	11 93 - 11 94	11 94 - 11 95
Rozs 1913. Áprilisra	10 22 - 10 23	10 23 - 10 24
Rozs 1913. Októberre	9 68 - 9 69	9 67 - 9 68
Tenger 1913. Májusra	7 63 - 7 64	7 63 - 7 64
Zab 1913. Áprilisra	10 79 - 10 80	10 79 - 10 80
Zab 1913. Októberre	9 22 - 9 23	9 23 - 9 24

Az árak 50 alommal csökkentve.

Budapesti értéktőzsde (jan. 8.)

Magyar hitel	799
Osztrák hitel	617 25
1% koronajáradék	75
osztr.-magy. államvasuti	860
felhalogbank	428
Lezámitolóbank	512
Hazai Bank	290
Magyar Bank	549
Körsz. Bank	3710
Himnuszárnyai	717
Szűgyőtarjáni	743
Körsz. Vasut	678 50
Aradi Villamos	869

Bécsi értéktőzsde (jan. 8.)

Osztrák hitel	617
Magyar hitel	798
Osztrák-magyar államv.	707
Áll. vasut	103

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként koronákban.) 918. Jan. 8. Buza 75 kilogrammos 20 35 - 20 45 75 kilogrammos 20 55 - 20 65, 77 kilogrammos 20 65 - 20 75, 78 kilogrammos 20 75 - 20 85 Rozs (prima) 18 65 - 18 70 (közép) 18 15 - 18 25 Arpa (verifőző) 19 75 - 20 05. (szakarmány) 18 30 - 18 45, Zab (prima) 20 45 - 20 65, (közép) 19 75 - 20 05. Tengeri régi, (magyar) 19 15 - 19 15 a) 10 10 - 10 60, (román) régi 19 15 - 19 15, ni - - - - - Burgonya .00 kgr. (fehér) 5 60 - 5 70, (rózsas) 6 30 - 6 40.

Felelős szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtökön, 1913. január hó 9-én:

A) Bérlet. Itt először: A) Bérlet.

A faun.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Eduárd Knoblauch. Fordította: Sebestyén Károly. Rendező: Dellé Lajos.

SZEMÉLYEK:

Herceg Stombury	Hajdútelek L. Dr. Bregi S.	Jackson Alexandra	Olasz Lajos Harmath J.
Sir Ernest Maurice	Herold E. V. Várai Jenő.	Hope Clarke Vivian	Benkőné. Faskerty M.
Cyril Overton	Dellé Lajos.	Lydia Vancey	Follinuszné.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

Horgony-Syrup. Sarsaparilla
 Capsici compon.
 Horgony-Liniment. Capsici compon.
 A Horgony-Pain-Expeller pótléka
 Fájdalomnyitó bedörzsölés
 meghűlésnél, rheumánál, köszvénynél stb.
 Úvegje 80 1 40. 2 - kor.
Horgony-Vas-Albuminat.
 Tiaktura.
 Vörzsgőnyűségű és vérszegénységű - Úvegje 1 40 kor.
 Beszerelhető a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül RICHTER dr. az "Arany orozsán"-hoz osztrák prágai (1. Ellenbathstrasse 6) gyógyszerházból.

Raktár Magyarországon: **TÖRÖK JÓZSEF**
 gyógyszerár, Budapest. 9302

Köszönetnyilvánítás

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik felejthetetlen halottunk

Bolyos Benjamin Ödön

temetésén résztvettek és ezáltal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, fogadjak ezúton halás köszönetünket.

Arad, 1913. január 8. 296

A gyászoló család.

Maga száználmas színben van, édesem,

s én nem értem, hogyan kinélhet olyan sokáig egy huruttal. Magától ugyan nem mulik el az ilyesmi, ellenben a legveszedelmesebb betegségekhez juthat, az elhanyagolt huruttal. Vásároljon tehát Fay-féle valódi ásványpasszillát! Hatásos alkotórészeik a sodeni gyógyítóforrás vizéből van és sok ezer ember bizonyíthatja, hogy Fay valódi sodenije ideális szer olyan baj ellen, mint az Öné. Különös ismertetőjele: a Fay név és fehér ellenőrző papíros-szalag Sodeni község polgármesterének pecsétjével.



Elsőrendű Vadász és Tourista cipők.

Kapható

Kutányi J.

ARAD,

Vörösmarty-u. 1.

2041 Telefon 335.

TUBERIN

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghűlés az összes légzőszervek legkülönbözőbb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekszünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyelmű elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A meghűlésből eredő köhögés, rekedtség, meghűlés, nehézlégzés és a légzőszervek hirtelen megbetegedéseknél kitűnően bevált az orvosi előkelelések által javasolt **TUBERIN**. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér egy nagy üveg ára 3 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból:

Uj tüzifa-üzlet.

A n. é. közönséget értesitem, hogy
Hunyadi-utca 6. szám alatt
egy

fa- és szén-üzletet

nyitottam, hol állandóan raktáron
tartok elsőrendű száraz aprított
tüzifát 100 kilónként 3 koronáért
házhoz szállítva, ugyszintén kitű-
nően égő darabos kőszén 100
kilónként 5 koronáért. Puhafa,
gyújtósna. már 8 fillértől. Üzlet-
elvem: Figyelmes és gyors ki-
szolgálás, pontos kimeréssel.

Szíves pártfogást kérek

Kovács Pál.

1912. V. 2299/1. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság
fenti számú végzése által Havas
Jakab honcstól lakos végrehaj-
tató javára Gärtner Mórié arad-
gáji lakos ellen 575 korona tőke
és járuléka erejéig elrendelt ki-
elégítési végrehajtás alkalmával
bíróilag le- és felülfoglalt és 1111
korona 40 fillérre becsült buto-
rok, gyarmatárak és más egye-
bekből álló ingóságok nyilvános
árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Reusz Sándor
1000 K, Czuker Sándor 1500 K,
Roth Ede budapesti cég 145 K,
78 fillér és dr. Grozda Aurél 322
K 77 fillér követelése és jár. ere-
jéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Arad-Gájban, Templom-
utca 3. sz. a leendő esztőlésére
1913. évi január hó 13 ik napjának dél-
után 3 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881. évi LX.

t.-c. 107. §-a értelmében a leg-
többet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi decem-
ber hó 27. napján.

Györffy Arnold
bíróági végrehajtó.

364

ALÁPÍTOTTATOTT 1889-BEN

Várhol László

url és női cipész Arad, Weitzer Já-
nos-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomá-
sára hozom, hogy a téli idényre
már megérkeztek a bőrkülönleges-
ségek. Elvállalok a legujabb divat
szerint **férfi-, női- és gyer-
mekcipők** készítését, valamint
Orthopéd cipőket fájós lábakra —
Megrendelések 48 óra alatt esz-
kölzölnetnek. Visszamaradt cipők ju-
tányos áron kaphatók. Becses párt-
fogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,
a legújabb hűvösretek tisztítókészítője.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszeriparban

arany és ezüstneműekben, Arad
legnagyobb óra- és ékszeraktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

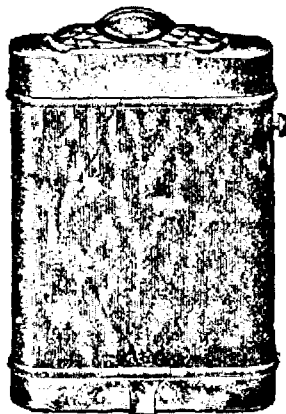
arany és ezüstneműk, gyémánt
és briliáns tárgyak a legmagas-
sabb árban megvásárolhatók vagy
más tárgyakra átcsereztethetők.

Tel. 190

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
csillárok.



Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
elcsés
kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 1681

Sokféle sósborszeszt

próbált már használni ön is és ha
talán még se ért el hatást, úgy
tegyen kísérletet a

„TURUL-SÓSBORSZESZSEL”,

mely minden néven nevezendő
külső bántalmakat hátfájást, bá-
gyadtságot, gyöngeséget, reumát,
ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb.
Egyszeri bedörzsölés után meg-
szűntet, az idegeket megerősíti,
belsőleg a gyomorfájdalmakat,
bélbántalmakat, hasmenést, nehéz
légzést, szívbántalmakat, mellfá-
jást megszünteti, ezáltal a közér-
zetet kellemessé teszi. Ára: kis
üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor.
26 fill. Kapható az egyedüli ké-
szítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

„Turul” gyógyszerárban, Kápolna- és
Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden
gyógyszertárban, drogeriában és nagyobb
fűszerüzletben. 6581



Tanulólanynok
nyomdánkban
telvétetnek.



valódi
**KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY**

Pathefonok

és Pathe-lemesek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 658



Hol kapható a legjobb, egészséges
és száraz aprított

tüzifa?

Nem máshol, mint

Magyar Ferencnél

a Szabadság tér 10. szám alatt
levő pinceüzletben 100 kiló házhoz
szállítva 3 kor. 25 kilónként is el-
fogadok rendelést. 4 és 5 vagosor
aprított fa és puha fenyő, gyújtós
fa szintén kapható. Ugy-zintén ki-
tűnő minőségű porosz kőszén leg-
pontosabb kiszolgálás mellett.
Mindezek postai levelező-lapon is
rendelhetők. 219

Hatóságilag engedélyezett kiárúsítás.

Jankovics György

divatáru
üzletében

ARAD, Forray-utca 2. szám.

Függöny, ágyszerítők, női ruhakelme, vászon, chiffon és asztalneműk,
kész női és férfi fehérneműk, zsebkendők.

50 százalékos árengedmény

Csipke, szalag, ruhadiszek és ernyőknel.

191

Jankovics György divatáruüzlet Arad, Forray-utca 2. szám.

URÁNIA

1913. évi január 9. 10. és 11-én
csütörtök, péntek és szombaton

Indus dráma

A BOSSZU ISTENE

Keleti dráma 3 felvonásban.

Január 12. 13. és 14-én:

21
Harc a milliókért.

Nyomtatványok

izléses és esinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ára egy légeynek I kor., Ibolya hölgyper I kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a Tussinál tea
á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész

1505

Aradon.

Ajánlja dus raktárát legfinomabb sterilizált kötszerekben a Magyar gyógyszerkönyv 3-ik kiadásának megfelelő minőség és csomagolásban. A kötszerek Hartmann és Kleining hírneves Hohenelbei gyárából származnak s azokat a legolcsóbb áron hozom forgalomba. 1/4 kilós Bruns vattát 80 fillér, 1/2 kilós Bruns vattát 150 fillér, Carbol, Dermatol, Jodoform Sterill, sublimat, Xeroform, gazékat, Calico, Cső, Flanel Fősz, Gummi, Ideál, Isoform, Jodoform, Mull, Örgantin és vászon pólyákat, Bruns, Carbol, Jód Salicil, Sublimat, Vaschloridos gyapotokat, Bardeleben égési sebkötőket, Bilrot batistot, Catgutot, Dr. Eisenreich-féle kötő gyapotot, Drain csöveket, Drüsen-féle jodoform csikokat, Esmarch kendőket, Mose-tig batistot, Sineket fából és fémből. Varró selymeket, Orvosi hőmérőket különböző nagyságban és alakban, szájhőmérőket, Uebe-féle gyártmányok 1.40, 1.60 2 korona 2.50. Pravaz fecskendőket teljesen üvegből (sterilizálhatók) ugyisintén cautschukból és fémből 2.40, és 3 korona, Pravaz fecskendőtűket Leoni huzalokat stb. Teljesen felszerelt másfél liter űrtartalmu Irrigateuröket 2.50 fillér, duplán emai írozott 4 és 5 korona. Hygea kötőket (női havi kötők) 90 fillér, Tricot szövetből 3 korona. Betéteket tucatonként 1.80 fillér. Kitünően felszerelt mentőszekrényeket, a ministerium előírásának megfelelőket.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitünő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitünő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorszabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kiskérőlag!

1845

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

! Tombola tárgyakból legnagyobb választék már 20 fillétől kezdve !

Üzletáthelyezés miatt az összes raktáron levő üveg, porcellán ser-
cek, függő és asztali lámpák, valamint chinaezüst és terrakotta disz-
tárgyak gyári beszerzési árban árusítatnak az

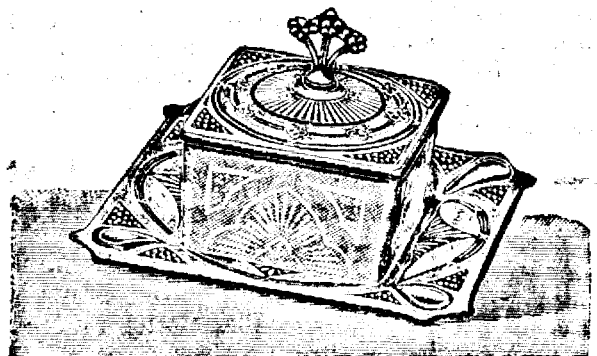
7228

Üveg és Porcellán Versenyáruházban

TELEFON 934.

ARAD, WEITZER JANOS ÉS KAZINCZI-UTCA SARKÁN.

TELEFON 934.

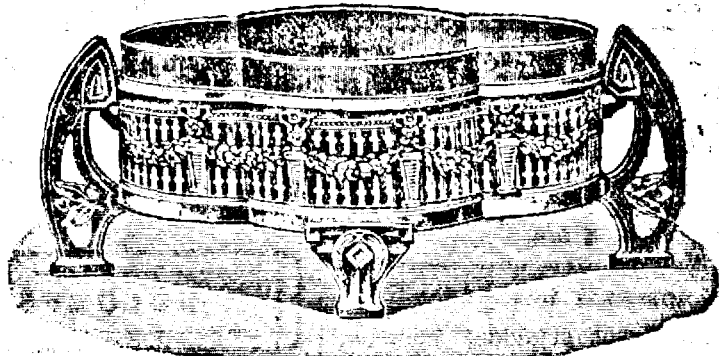


Chinaezüst vajtartó oxidált ezüsttel
K. 1-90



ezüstözött, oxidált
teapohár Kor. 1-90
6 személyes tálcá
hozzá ezüstözve K. 3

Az üzlethelyiség kiadó.



Kompóttal ezüstessel, üvegetéttel
K. 3.—

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Házasság

29 éves izraelita 8000 korona évi jövedelemmel — Teljes adatokat „Anti 333” jelígre kérek a főpostára. 356

LEVELEZÉS.

„Szóke 18.”

Levele van a főpostán. 357

OKTATÁS.

Középiskolai

magántanulók ugy szintén bejárók mérsékelt díjazásért előkészítettek. Izr. fiuinternátus Chorin Áron utca 1. sz. 7809

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes szakképzett

fodrászról ajánlkozik, címe Molnár Erzsébet Perényi-utca 4. ajtó 14. 270

Französisch

und deutsch conversation und Gramaire schneller Erfolg Deák Ferenc utca 36. Th. 16. Briefkasten. 265

Állást keres

földmives iskolát végzett irodai és gazdasági gyakorlati raktárosi, felügyelői, pénzeszedői vagy hivataloszolgal, jó bizonyítványokkal, némi kaucióval. Cim a kiadóhivatalba. 365

Kendő gépirónő

állást keres. Ajánlatokat „Gépirónő” jel. főpostára kéretik. 353

Vasszorgalmu

34 éves volt kereskedő: magyar, német, román nyelvismerettel, jól ír és számol, kimérőnek, kihordónak, vagy bármilyen állásra ajánlkozik. Szentpéter-tér 7. 359

ALKALMAZÁST NYER.

Fiataltisztviselő,

ki a könyvelési munkálatokban jártassággal bír, kezdő fizetéssel felvétetik helybeli divatárú kereskedésnél. Németül tudók előnyben részesülnek. Ajánlatok „Saldakontista” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 362

Idősebb urinőhöz

társalkodónót keresek, ki háztartás vezetéséhez ért, valamint varrni és felolvasni németül és magyarul tud. Jelentkezhetni Basch Simon-nénál délután 2 és 8 között Sallacz Gyula-utca 5/a. 361

Azonnali belépésre

gépészkezdőt segéddel keresek, ki a lóvasalást szakszerűen érti. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével kér Aldofalva, Barkassy Kálmán, u. p. Boroshebes Arad-megye. 358

ÜZLETEK.

Garassa községben

egyedüli jóforgalmu szatocsüzlet korlátlan italméressel mindenféle jogokkal eladó. Bővebbet Rabotka András kereskedőnél Garassa, u. állomás Marosborsa. 8123

KIADÓ LAKÁS.

Egy

3 és egy 2 szobás lakás, február hó 1-ére kiadó. Thökoly Imre-utca 18. alatt. 218

Calmocan

butorozott szoba előszobával kiadó. Asztalos Sándor-utca 1. sz. özv. Rosenberg Károlyné. 350

Két szobás

csinos utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Családtalan bérlőknek havi 20 koronáért. Arad, Demeter-utca 111/a. 355

Modern

4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet: Telefon 894. sz. alatt. 344

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Azonnali vételre keresek

aradi takarékpénztárak részvényeit, napi áron átvéve. Szives ajánlatokat K. S., Lovarda-utca 1., földszint. Közvetítők nem díjaztalanak. 323

Pompás,

enyhe, lugmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 8 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 8 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 8 darab pompás illatu virág szappan 50 fillér 6 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utolérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 1:20, Földes Kelemennél Arad. 1224

INGATLAN.

Ház eladás.

Elhelyezés miatt sürgősen eladó egy ház, megvételhez 500 vagy 1000 korona elegendő a többire várok egy fél, esetleg egy egész évet. Bővebbet Kápolna-u 21. 360

Szőlőbirtok

4—5 holdas termő szőlőbirtok, nyaralóval, présházzal, megvételre kerestetik, Gyorok-Máriaradna vidékén. Cim a kiadóhivatalban. 337

Egy parkirozott hástelek

Magyar-utca 3. sz. alatt eladó. Bővebbet Magyar-utca 2. a tulajdonosnál. 338

KÜLÖNFÉLE.

Jómeneteli

kifőzés, családi okból azonnal eladó. Bővebbet Vörösmarty-utca 1. Klein cipőüzlet mellett. 280

Pénzkölcsönt

ingatlanra ma is kieszközöl szolid feltételek mellett; valamint üzleteket elad és vesz Wolf Zsigmond adás-vételi irodája Arad, Gróf Apponyi-ut 8., I. Telefon 801. sz. 241

India fogcsoppok

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. 1224

Január 1-én

lépett életbe a keresk.miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok menynység tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. szám. 5311

Azonnal kiadó

egy alkalmas műhely, raktár vagy istállóhelyiség, 1/2 padlás és 1/2 udvarral együtt, Lovarda-utca 1. szám. Ugyanott eladó nagymennyiségű búzaszalma, törek polyva, árpaszalma, lucerna, gyepszéna és tengeri szár, a tornyai birtokon megtekinthető. 322

A legfinomabb

és legzamatosabb rumot készítjük pár perc alatt a Földes-féle rumessentiából. Köztudomásu dolog hogy, a legelőkelőbb uriházaknál ezt a rumot használják, mert teljesen egyenértékű az importált rumokkal. Egy literre való adag 30 fillér. Finom francia és német gyártmányu likőressentiát, melyekkel a legfinomabb, páratlan zamatu és színű likörök állíthatók elő, üvegenként 50 fillér és 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. 1224

Most jelent meg

a Tolnai Világlexikon I. és a Világtörténet X. kötete. Minden előfizetőnk ezeket kedvezményes árában házhoz szállítva kapja meg. Tolnai világlapa 1/4 évre csak 3 korona, vagy füzetenként 24 fillér. Legszebb újévi ajándékul ajánlom. Viszontelárusítóknak gyönyörű fali naptárokat, újévi lapokat legolcsóbban. Imakönyvek, ifjúsági és mesés könyvek. Diszlevení-papír stb. mélyen leszállított árában. Krausz Paulin, színház-épület. Telefon 511. sz. 5441

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám
810

3381

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

MEG VAN A BÉKE!

abban a családban, ahol
farsangi
ajándékkul egy

Popper Testvérek

féle 20 koronás
gyűjteményt vásárolnak,
amely tíz féle cikkből áll és pedig:

Egy ruhára való angol kelma.
Egy vég vászon 6 női ingre.
Egy himzett bluz.
Egy gyapjú sál, fejre.
Egy ernyő.
Egy blouzra való zefir.
Egy pár keztyű.
6 darab zsebkeendő.
5 darab férfi gallér.
1 darab férfi nyakkendő.

Ezenkívül occasió
áraink a következők:

Egy teljes szövetruha	K 8.—
Egy aljra való szövet	K 2.—
Egy teljes barchet-ruha	K 2.80
Egy ingre való zefir	K 1.20
Egy damaszt-abrosz	K 1.80
Egy blouzra való csikos selyem	K 3.50
Egy selyem alsószoknya	K 7.—
Egy szövet ágygarnitúra	K 10.—
Egy ruhára való karton	K 2.80
5 darab törülköző	K 2.—
6 darab férfi-gallér	K 1.80
4 pár kezelő	K 2.—
Egy csipke stor	K 4.50
Egy esernyő	K 1.50
Egy vég vászon 6 ingre	K 8.—
Egy nagy vég kanavász	K 10.—
Egy női ing	K 1.90

Vidéki megrendelést
pontosan, utánvétellel
eszközlünk.

Tisztelettel

Popper Testvérek
Arad, Forray-utca.

kásosztály teljességet magának tudhatunk
vonni, anélkül, hogy azok eredménnyel

világot elaraszto kritizis mindenütt hasonló
állapotokat teremtett.

a munkástól.

Arról, hogy a tömegsztrájknak nem le-
het az a kényszerítő ereje, amely a kor-

A Saint-Cyri kisasszonyok.

Írta: Móricz Pál.

Mint valami illatos, langyos fürdő, olyan az a kor, melyről beszélni akarok: a szépség-tapaszkok, puderezett kontyok, kivágott aransarku cipellők, Pompadour marquisenők, egy Dubarry grófné, Lauzan, Richelieu, Faublas regényes kora... A nagynak nevezett Lajos, a XIV-ik, megtért őseihez a Saint Denis kriptákba, hol lilimos bársony takarókkal borították koporsóját. És a régi kegyencnek, kegyenecnek is előregedtek, arcukról a virág lehervadt, avagy szinte lefeküdtek az ősi cimerez kriptákba. D'Aubigny Franciska; — az ősz Lajos király titkos felesége, — Maintenon, a híres kegyenec, nyolevan éveivel, mikor már nem volt foga a diótöréshez, szintén eltűzódott a Saint-Cyri kolostorba, hol avatott, tapasztalt kezekkel formálta az ország legelő szüzeinek szívet, hajlamait, elméjét, ájtatos, kegyeskedő hangon kelvén ki a „megromlott ujkor” ellen, mikor a bonvivánt regens herceg, az Orleáns brachanáliákat tilt ország elsőivel. 1714-ben, írja Danilevszki Dunya (Eudoxia) orosz kisasszonyról írott emlékezésében, Maintenon és a többi kolostori nők igen szigoruan őrizték a Saint Cyri nőverdék kisasszonyokat. A mogorva, szenteskedő nővérek, akik egyszersmind tanítottak is, hosszú szőrruhákban jártak, fekete kereszties olvasójuk volt, mely egy halálfejes, szentképes medaillon-nal együtt a derekuk körül csavart kötélről csüngött le. Fejüket, hajukat kendőkbe rejtették, amelyhez még

sűrű, fekete, térdig érő fátyol is volt erősítve, ami azonban az ájtatos nővéreket korántsem gátolta abban, hogy olykor-olykor az előkelő, gazdag, bűnös világi körök látogatását is el ne fogadják kolostoruk belső falai között. Mert különös pártfogás útján ünnepnapokon a szülék leányait meglátogathatták, bizony még a távolabbi rokon gavallér urfiak is benézhettek, ha volt ajánlójuk; sőt az intézet rózsás növendékei a királyi alapító szórakoztatására és a marquise patronesz beleegyezésével többször előadták a kolostor termeiben a nagy Racine által írt „Iphigénie” és „Andromaque”-t, Racine különben „Esther” című darabját egyenest e növendékek számára írta. A király ilyenkor a játszó leánykáknak gyémántokat, gyöngyöket, csipkéket ajándékozott szini öltözékeikhez és pompázó udvari környezetével úgy gyönyörködött a zsendülő liljomokban, kik könnyű görög, római öltönyökben mozogtak a szinpadon.

Midőn azonban a kis XV-ik Lajos helyett az Orleáns herceg vette át a regensséget, Maintenon marquise egész visszahuzódott a Saint-Cyri kolostorba, hol bár növekedett a szigorúság, de azért a hű, világi törekvések is visszhangot találtak falai között. Az epikuráismus korszaka volt ez, az a kéjes öngyilkolás, midőn az ember egy kellemes illatu, langy meleg fürdőben metszi fel életereit; az a bódító, kedves álmokkal szenderítő enyhe megsemmisülés, midőn elszivárgó vérünk rubintossá színezi az illatos, langymeleg fürdővizet és végre bágyadtan, mindeneket felejtve elalyszunk... Amidőn a könnyüvérdű, gazdag francia

fiatalság határ és mérték nélkül pazarolta ifju erejét, vgyonát, érzelmeit, értelmét...

Ünnepnapokon aranyos parádé kocsik, büszke, tollforgós paripakkal, robogtak a kolostor kapuja elé, a kolostor fogadó termében adván egymásnak találkat az egész előkelő világ, a párisi jeunesses dorée. Itt beszélgettek divatról, párbajokról, balletról, kártyáról, miközben a kíváncsi növendékek epekedve, dobogó szívvel hallgatták léha unokatestvéreik, gavallérjaik romantikus kalardjait az aranyos Párisról, az illatos, virágos öltözékek bódáros titkairól. A modern bűnbánó Magdolna, a szenteskedő roskatag Maintenon az idősebb növendékeket maga is igyekezett a bűnös világ viszonyaival megismertetni, midőn bizalmas társalgás közben így beszélt hozzájuk: „Gyermekeim őrizkedjete, reá sem lehet ismerni többé a világra! Őseink régi, hagyományos lovasgassága olonyészett, a durva, megvásárolható alsó nép uralkodik most. — Őrizkedjete leányaim a külső fénytől! A mai fiatalág aranyba öltözik, míg belsejében a bűnök, rossz erkölcsök bujálkodnak. A régi nemesség kastélyai, az Armagnac és Cernignan, szemérmetlen tobzódások színhelyei, kártyabarlangok... A nemesség ott hagyja bir okait, a tisztek örállomásaikat, a püspökök püspökségeiket. Mind, mind az új Babilonba, Párisba törekszik... Őrizkedjete Páris-tól, ti a jövőndő anyái! Erre a városra Sodoma és Gomorrha sorsa vár!”

És amidőn a leánykák a sokat tapasztalt vén papnő szavait hallgatták, remegő, felzgatott szívvel tekintettek a kolostor magas ablakaiból az utra,

mely sűrű erdők, zöld domboktól megszakított virányok közt vezetett a titokzatos, bűnös, csábító Párisba.

A Danileczky Dunyája, a kis l'orpheline russe, mindjárt az első napokban benső barátságot kötött egy vendéi nemes úr leányával, ki vele egykorú volt. Együtt tanultak, együtt szórakoztak zenén, kézi munkán. Miután Dunya a francia nyelvet is mihamar elsajátította, hát együtt olvasták az akkor kedvelt regényeket is. Fenelon „Aventures de Telemaque“-ját sokszor átolvásták. Dunya sokat sirva kísérte a hü Telemaquet, míg végül az feltalálta Ulysses apját. Midőn pedig Dunya megkérdezte barátjától, hogy vajon Párisból, messze esik-e a Hesperidák kertje? barátja megmagyarázta neki, hogy: „a bűnbánó Idomeneus — XIV-ik Lajos király, Proteilaos — a gyűlölt Louvois miniszter és Kalypso — a hajdani, mindenható fényes kegyencső Montepán, akit a szenteskedő Maintenon váltott föl. Aztán Telemaque után „Gil Blas“ és a „santa ördög“, melyeket Lesage írt, következett. Dunya dobogó szívvel szállott a vig Kleophanttal és a santa Asmódival Madrid magas tornyaira, midőn az éjszakai csendben az ördög egy intésére leröpdült a palotákról, kunyhókról a tetők, padlások és feltáruitak az emberi nyomor, erény, bűn és hiuskodás minden rejtett képei.

— Ah! hol, merre járhat az a bűvész, varázsló Asmodeus? — mondja Dunya barátjától, — aki felnyitja a börtönöket, szétéri a láncokat, záratokat!

— Csak várj, — mondta barátja — a mi időnk is elkövetkezik!

Maintenon asszonyt az utóbbi időkben már csak régi párisi barátjai látogattak, mivel a hitetlenkedő regenssel és udvaroncáival szakított, mert szellem, halott és ördögidezőknek nevezte őket; habár a növendékek jól tudták, hogy a marquise nő is sokat elzárkózott kőbor kártya vetőnőkkel, csillagá-zokkal, sőt hogy még az akkor tajt divatos szellemidéző bűbajosak szemfényvesztő komédiázásnak is hitelt adott.

Maintenon asszony öreg barátjai közül különösen egyet gyűlölték a növendékek, egy szépségtapasszal, festékekkel mindenféle képen kifiatalt öreg marquist, akit édeskedése miatt, maguk között csakugyan „Caramel marquis“nak is nevezték. Ez az örökke mosolygó, lagy, nőies menüetlépésű öreg marquis nemcsak Maintenon asszonynak hordta be a „Journal des Savants“ legújabb füzetét, hanem a kisasszonyoknak is mindig hozott magával valami ajándékokat, például: egy üvegese szentelt vizet fogfájás ellen, vagy valami szent könyvecskét Rómából a hamis, bűnös álmok ellenében és rendszeren egész csomó cukros nyalánkságokat. A hamis kisasszonyok a nyalánkságokat jóízűen meg is ettek, hanem a könyvecskéket, a szentelt vizes üvegesekét kidobták az ablakon. Különben azt is susogták, „Caramelről“, hogy nem is olyan szent, mint amilyennek mutatja magát, mivel otthon a birtokán magához hasonló Tartüffekkel valóságos bacchanaliákat szokott tölteni. Az öltözködésénél is nem komornyik, hanem férfi ruhába öltözött fiatal, csinos szobaleánykák segédkeznek körötte...

Danilevszki regénye további folyamán értesülünk arról is, hogy a „la bene pensienne russe“ és a vendéi nemes barátja, csakugyan nem hiába varasoztak a lakat feltörő Asmódi-ra, mivel mind-azelőtt megszöktettek a penzionatusból, még pedig a francia kisasszonyt egy francia előkelő nemes, a kis Dunyuskát pedig a szép Kassatkin orosz tengereszust, ainek Dunya csakugyan felesége lett, habár a mindenható cári kezéből csak kesőbb nyerték is ki trgyukra az áldást.

A leányozkötetes természetesen nagy port vert föl, óriási vizsgálatot is indítottak, melynek az az érdekes következménye lett, hogy kiderült, miszerint a szökés nemcsak a legnagyobbak, a belső barátok, a felsőbb osztályokban ugynevezett „rózsaszínűek“ és zöldek tudasavai ment végre, hanem meg a „sárgák“ és „kekék“, sőt hogy meg a legapróbb „kezdők“ is paritogottak, elősegítették azt. Egyik „rózsaszínű“ imakönyvében ugyanis megtalálták a hadnagy ur szerelmes leveleit, egy másik „zöld“ ágyzszakjában pedig egy — se-lyem kötelhagcsot... Kiderült az is, hogy a szökevények a közös hajószobán át mentek egy kisebb ezart, teureső szobacsába, melynek ablakai a kicsinyek hajószobája felé a tora nyitak. A rezeg kertü örök és az egyik szöktető elveszített címeres zsependője pedig megadták a további magyarázatot...

Különben ez érdekes leányozkötetés történetét a következőkben adja elő Danilevszky:

Az 1716 ik évben, október hó végén, alkonyatkor két városi berkocsis aliott meg a Saint-Cyri erdő szélén, négy utas szállt ki belőlük. A fák alatt mar egy parasztszekér várakozott rajuk,